

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-basádos per 4 sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fillér.

Nyilttér perit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, augusztus 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- A török-görög konfliktus.
- A svéd általános sztrájk.
- A király születésnapja.
- Vérhasjárvány Bihar megyében.
- Órült asszony a budapesti járásbírósnál.
- Fegyverkeznek a bankok.
- Ferenc József iskolai dolgozatai.
- Lezuhant katonai léghajó.
- Ferenc József, mint elbeszélő.
- Tömegmérgezés Arad megyében.
- Mi történt a makói gimnáziumban?
- A bankrablók.
- Csendőrszurony az uszónadrág ellen.
- Az ezredesné fenséges asszony.
- Tetemrehívás.

A magyar dal ünnepe.

Arad, augusztus 18

Kecskeméten most országra szóló ünnepét ülik a magyar dalnak. Szép ünnep ez, mert hiszen mi esik közelebb szívékhöz a dalnál, a zengő szónál, melybe érzéseinket öntjük. A magyar különben is a dalos nemzetek közé tartozik, a magyar dal szépségeiben pedig világszerte gyönyörködnek idegen nemzetek fiai is. Nótás kedvünket és melódiánkat még Azsia pusztáiról, a Volga és Don mellékéről hoztuk magunkkal, s ha egyszer borult, másszor meg derült fölöttünk, a nóta nálunk soha el nem fogyott.

A magyar dal története egyidős a magyarsággal. Már az olasz eredetű

szent Gellértről, az ország szigorú téritőjéről írja a krónikás, hogy jártában-keltében egy esteli szállásán egészen elandalodott egy magyar szolgálóleány nótáin. De a dal nekünk több volt, mint más nemzeteknek. Nemesak az egyes ember öröme, bánata szólalt meg benne, de a nemzeti közérzés is benne kereste és találta meg legközvetlenebb kifejezését. Ránk maradtak annak a dalnak töredékei, melylyel Mátyás királylyá választását ünnepelték a budai utcákon, felnöttek és gyermekek ezelőtt ötszáz esztendővel. Tudjuk is a nagy királyról, hogy udvarában, lakomákon, ünnepségeken magyar dalokat hallgatott.

Mátyás után, amint a királyi udvar magyarsága veszendőbe ment, a magyar dal is kiszorult onnan s vidéki udvarházakban, a közrend és a nép ajkán élt tovább s vigasztalója lett a török és német járom alatt selylő nemzetnek. A kurucnótákban ott sir, ott jajgat, panaszkodik, ujjong és diadalmaskodik a nemzet jobb léteért, szabadságáért küzdő magyarság lelke s a nagyszerű nemzeti erőfeszítés zenekíséretével megteremti a halhatatlan szépségű Rákóczi-induló mellett a tábori dalok és virágénekek hervadhatatlan koszoruját. Olyan ereje van ezeknek az énekeknek, hogy a szatmári fegyverlerakás után tilos őket a nemzetnek ajkára venni. Eppen a kecskeméti piacon történik, hogy egyet-

len tárogató szóra fölzendül a nép s kiveri a városból a vasasnémeteket. Ezért tördelik össze és vetik tüzre fegyveres ekzekució mellett a tárogatókat. A magyar dalt azonban kiirtani, gyökerét a nemzet lelkéből kitépni nem lehetett. Az utolsó nemesi inzurekciónak éppen úgy megvan a maga dalköltészete, mint a negyvennyolcadiki szabadságharcnak. De ezek mellett az írott nóta-émlékek mellett ezer éven át kiapadhatatlan forrás gyanánt buzogott a magyar nép lelkéből a soha kottára nem tett, írásba nem foglalt dalok harmóniája s buzog ma is érintetlen szépségében és eredetiségében.

A kecskeméti országos dalosünnep a magyar dal megbecsülését és kultuszát jelenti. Akik ezt az ünnepet rendezik, a magyar kulturának s a nemzeti érzések ápolásának tesznek hasznos szolgálatot, ezenfelül pedig a mai szomorú időkben egy kis dalos jókedvet visznek bele a nemzet elernyedt lelkébe. Bizony ránk fér egy kis gyönyörködés, egy kis felfrissülés a dal üdítő hullámaiban s az ország hálás lehet azoknak, akik ebben a gyönyörűségben résztettek. Mert ha fülünkkel nem is, szívével halljuk a kecskeméti dalosokat s együtt tapsolunk nekik Kecskemét város ünneplő közönségével.

Az arckép.

Írta: Lengyel Géza.

Som Gergely ment haza az irodából, vitte a fizetést. A fizetés volt hetvenegy forint husz krajcár, a levonandók levonása után. Névértékben hetvenöt forint. Nagy összeg, szokatlanul nagy összeg abban a gázszagu, meleg, füstös irodában, de hát Som Gergely is nagy ideje, tizennygy esztendeje dolgozik a kopott íróasztal mellett.

Késő este volt, tíz óra felé, kapuzáráshoz közel. Csupa leeresztett redőjű üzlet mellett haladt el Som Gergely és fájt a szíve, hogy ilyen sokáig kellett a számlákat írni. Máskor, fizetés napján, mindig vitt haza valami finom, jóízű, drága dolgot, olyat, amelyet mindennap ennének, ha hirtelen pottyannának valami pénztenger közepébe. Egyszer, egy elsején, ananászt is vitt. Nagyon drága volt és nem ízlett neki.

Most hiába nézett körül, sehol nem esábitgatták gazdag kirakatok. Üres volt az utca és üres kézzel indult az egyszobás lakás felé.

Ejjeli kávéház állította meg az egyik sarkon. Még nem húzták le a függönyöket, még füres volt az egész helyiség, itt most kezdődött az élet. Nagy kerek asztal körül leányok ültek, erősek, dushajuak, selyemruhában, ragyogó arccal, messzire világító szemekkel.

— Ez is kirakat — gondolta Som Gergely. És elmosolyodott, megállt. Az ablakon át, akár csak ott ült volna mellettük, jól látott mindent.

Az egyik leány fölrakta a székre a lábát. A lábán valami nagyon finom, tapadó, a gömbölyű lábhoz tapadó harisnya volt. Som Gergely, akire otthon egy néma, nagykezü, fiatalon meggöndyedt asszony várt, meg egy másfél esztendő gyermek, bűnösen sokáig nézte azt a finom harisnyát. És még bűnösebben töprengeni kezdett:

— Az asszonynak már nem vehetek semmit. Talán magamnak vehetnék. Egy két forinttal többbe kerülne mint a rendes ajándék. Az asszonynak már nem jutna semmi. Gázság is volna talán. De istenem, egyszer, csak egyszer szeretnék finom, illatos nőkhöz közel lenni.

Keskeny, vizenyős arcát elborította a vér, azután újra sápadt lett. A foga vacogott, átszaladt rajta a hideg. Odament az ajtóhoz, a kilincsre tette a kezét, azután gyáván visszacompolygott. Megint csak nézett befelé. Az ajtó ekkor megnyílt és kijött egy nagy, szőke, tolas-kalapos leány. Som Gergely szíve megdobbant. Az ő felesége kicsi, sovány, barna.

A leány barátságos volt. Néhány perc múlva karonfogva távoztak. Som Gergely ijedten nézett hátrafelé, ki ismerne ekkora városban egy szegény írnot? De Gergely talán a rendőrtől is félt, hogy hirtelen rákiált:

— Gergely, Gergely, hagyd ott azt a személyt! Mégy haza a fiadhoz!

A rendőr azonban nem szólt semmit. És egy óra múlva egy eldugott kis szálloda ka-

pujából rohant kifelé Som Gergely. Szaladt egészen hazáig. Későn volt. Irodai munka... ultimó... a sok számla... lenyuznák az ember bőrét, azt akarnák, hogy az éjszakáját is nekik adja... A kifogásokat rendezte így a fejében, míg meg nem nyomta a csengőt. Akkor hirtelen a pénzt kezdte összeszámlálni az ujjain. Kifogás kell itt is: váratlan levonás, nyugdíj... a többit majd megtakarítja cigarettán.

Míg fölfelé baktatott a lépcsőn, elővette a tárcáját. A pénzt akarta kiszedni belőle, hogy odaadja mindjárt az asszonynak. Fölnyitotta az ócska bőrtárcát, belenyúlt a megszokott helyre: semmi. Megállott, megnézte: a szép ropogós tízesek, lila ötforintosok, mind eltűntek. Egyszer, gyerekkorában elszedült a hintán, akkor érezte magát úgy, mint ebben a pillanatban. Mintha a lépcső hol lesüllyedt volna vele, egészen a pincéig, hol meg szállt volna fölfelé. A homloka verejtékezett, ő maga fázott megint, legjobban szeretett volna ott leülni és sírni.

Mindez egy pillanatig tartott. A házmesterné tartotta fön a lámpát; ha nem akarta, hogy bolondnak tartsa, mennie kellett tovább.

Hát ment, támolygott, fehérén, betegén.

Ellopták... ellopta... az lopta el. Viszsa kellene menni, meg kellene keresni most rögtön. Már meg akart fordulni, de eszébe jutott, hogy a felesége megtud mindent, ha tovább elmarad. Előkotortáza a kulcsot, kinyi-

A török-görög konfliktus.

A görög lobogót eltávolították.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 18.

A hatalmasságok beavatkozásának az az eredménye lett, hogy ma tengerészkatona eltávolították a zászlórudat, amelyen eddig az erődben a görög lobogó lengett. A török-görög konfliktus azonban még mindig nem simult el, sőt attól lehet tartani, hogy a szigeten a lakosság vérfürdőt fog rendezni a törökök között. Mai távirataink ezek:

Kaneából táviratozzák: A hatalmak egyesült hajórajja, mely nyolc hajóból áll, tegnap este a Suda öbölbe ideérkezett. A Suda-öbölben egy francia állomáshajó maradt, hogy a török lobogót megvédelmezze. Azt hiszik, hogy az idegen hadihajókról ma legénységet fognak partraszállítani annak a megakadályozása végett, hogy a görög lobogót a kikötő erődjén kitűzzék. A kormány az összes hatalmak támogatásával gondoskodik a rend fenntartásáról. A kamarát előrelátólag 2-3 nap múlva bezárják.

Kaneából táviratozzák: A védőhatalmak hajóiról reggel öt órakor ötszáz tengerészkatona szállítottak partra egy angol hadihajó kapitányának a parancsnoksága alatt. A tengerészkatona eltávolították a zászlórudat, melyen eddig az erődben a görög lobogó lengett. 5 óra 40 perckor a katonák visszatértek hajóik fedélzetére és az erődben ötven főnyi őrséget hagytak hátra, két angol mitrailleurrel. A hadihajók egyelőre itt maradnak. Kanea nyugodt.

Londonból táviratozzák: A nagyhatalmaknak nagy gondot okoz a felízgatott lakosság között a békét fenntartani. Attól tartanak, hogy a krétai lakosság beváltja fenyegetését és a szigeten lakó mohamedánok között vérfürdőt rendez. Ez esetben biztosra lehet venni, hogy a törökök a Macedoniában lakó görögökön állnak boszút.

Rómából táviratozzák: A konzulátushoz és a római görög követhoz távirati jelentés érkezett, amely szerint a krétai zászlókérdés olyan megoldást nyert, hogy az európai csapatok a görög lobogót eltávolították.

Athenből táviratozzák: Mind általánosabb lesz a meggyőződés, ha a hatalmasságok energikusan közbe nem lépnek, a háború elkerülhetetlen.

A svéd általános sztrájk.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 18.

A svédországi általános sztrájk még mindig tart ugyan, de az egyes újabb jelentések szerint a sztrájkoló munkások egy része hajlandó munkába állni. Újabb távirataink ezek: Göteborgból jelentik: Délelőtt dolgozni akaró takácsok érkezésénél Krokstadtnban a sztrájkoló lármas tüntetéseket rendeztek. Husz letartóztatás történt. A sztrájkoló további gyülekezéseit a rendőrség megakadályozta.

Stockholmból táviratozzák: Az ország különböző részeiből a munka újból való megkezdését jelentik. Göteborg környékén 1000 sztrájkoló hét gyárban munkába állott.

Stockholmból táviratozzák: Berlini lapokban ma az a hír jelent meg, hogy több svéd községben az orvosok is sztrájkolnak. Ez a hír nem felel meg a valóságnak.

Stockholmból táviratozzák: Körülbelül 8000 svéd mezőgazdasági munkás közül mindössze alig 1000 szüntette be a munkát. Rendzavarás nem történt.

Lundból táviratozzák: Wirksell, a lundi egyetem professzora, következőképpen nyilatkozott a svédországi sztrájk okairól:

— Szociális harcok, amilyen a mostani, elkerülhetlenek, amíg Svédországban a gazdasági helyzet meg nem javul. Ez azonban az utóbbi időben mind komolyabbá lett és most tényleg olyan, hogy Svédország a túlnépes országok közé tartozik. — A faiparral és fakivittel Svédország mindig nagy jövedelmeket szerzett. Az utolsó években azonban a fairtás oly nagy arányokat öltött, hogy ez a jövedelem is megcsappant. Az indirekt adók Svédországban aránytalanul magasok. A konjunkturák a legtöbb iparágban mindig rosszabbodnak. A folyton emelkedő gabonavámok még türelmetlenebbé válnak. Mindez ugy a munkaadók, mint a munkások körében oly feszültséget okozott, hogy a gazdasági harc elkerülhetlenné vált.

— A jelenlegi helyzetben — folytatja a tudós — általában azt a kérdést lehetne fölvetni, hogy tulajdonképpen kinek van igaza? Mindkét fél a legégetőbb érdekeiért küzd. Nem lehet azt állítani, hogy az óriási sztrájkot hosszú ideig készítették elő, sőt ellenkezőleg, inkább improvizált sztrájk ez. A jelenlegi harcok, tulajdonképeni oka a villamos áramfejlesztő munkásainak bérharcra volt. Miután ott a felek nem tudtak megegyezni, a munkások sztrájkba léptek, mire a rokonfoglalkozó munkásokat kizárták. Minthogy a rákövetkező időben, tavasszal és nyár elején más üzemekben is sztrájkokra és kizárásokra került sor, a munkaadók, hogy kieroszakolják a békét, az óriási kizárás kétségbeesett eszközához nyultak. Tudvalévő, hogy ezen nagyarányú kizárás folytán 90.000 munkás vesztette a kenyerét. A felelet erre a mostani általános sztrájk, mint jogos önvédelem. Ez a nagykiterjedésű sztrájk elkerülhetetlen volt.

— A svéd munkások jelleménél fogva ki van zárva, hogy a sztrájk lassanként letöredezzék. A munkának újra való felvétele csak akkor képzelhető el, ha a sztrájkvezetőség a bérharcot lefújja. Nincs kizárva, hogy az ilyen „lefújás” meg fog történni, ha a munkások az összes eszközeikből kifogynak és az éhség általános lesz. De az még sokáig fog tartani. Akkor azonban ez a sztrájk „főpróbája” a jövő nagy erőmérkőzésnek, amely épen olyan elmaradhatatlan, mint amilyen ez volt. A munkások a mostani bérek mellett megélni sem tudnak. A bérek ugyan más országok munkásainak béréhez képest nem nagyon alacsonyok; ellenben nagyon is alacsonyok, ha figyelembe vesszük, hogy milyen nagyok az indirekt adók.

— Az orvoslás — így végzi a tudós — a kormánytól és a parlamenttől függ. A kormánynak és a parlamentnek kötelessége a munkásokat terhelő indirekt adók leszállítása; mindenekelőtt pedig le kell szállítani a gabonavámokat, amelyek a svéd népet nyomják. A kormány megérdemli azt az éles szemrehányást, hogy nem volt tudatában kötelességének és nem foglalkozott kellőképpen a svédországi gazdasági mizériákkal. A kormány proklamációja, amely a rendzavarások esetére szól, a rendet helyreállítani nem tudja.

Ami a vasutasok sztrájkját illeti, a professzornak az a nézete, hogy erre nem fog sor-

totta a konyhaajtót. A kis szobában szerencsére le volt csavarva a lámpa. Takarékos az asszony. A gyerek már aludt, az asszony álmos volt és elhítte, amit zavarosan összehazudott a férfi arról, miért nem kaptak még fizetést és miért jött ilyen későn.

Eszteendőig tartott talán ez az éjszaka. Som Gergely nem aludt egy percig sem. Sötét volt még, amikor fölkel és rohant el bazulról. A kávéház sötét volt, hideg volt. Ablakokon, ajtókon át csuf légvonat süvített. Állott sör és kiömlött bor szaga töltötte meg a levegőt. A halálra rémült Gergelynek egy kócos, borotvátalan pincér azt magyarázta, hogy sohase látta azt a leányt, akit keres, nem is jár ide, ide egyáltalában csak „tisztességes” leányok járnak, akik ninesenek a lopásra rászorulva. Sőt, ha jól vesszük, nem is járnak ide „olyan” nők.

Gergely kitámolygott. A szállodát próbálta megkeresni, de hiába. Az este nem nézte meg a nevét, soha nem volt ilyen helyen, fogalma se volt róla, hova vezetete az a leány, akiről csak annyit tudott, hogy nagy, szőke nő volt.

Az utcákon kóborolt egy ideig és azt magyarázta önmagának, hogy a rendőrségre nem mehet, mert abból botrány lesz, kiírják az utcákon, megtudja az asszony, megtudják az irodában. Talán el is csapják. Talán becsukják.

Hogy miért esuknak be, arról fogalma sem volt. De mélységes keserűségében, a szörnyű csapás sulya alatt megtörve, most már elképzelt, elhitt minden rosszat. Közben pedig, nem is tudta hogyan, a rendőrség elé ért.

Korán volt még. Szivdobogva várt kilenc óráig. Akkor valami fogalmazó elé került, aki jegyzőkönyvet vett föl az esetéről, miközben faggatta, hangosan, ellenséges indulattal, mintha csakugyan arra készült volna, hogy a következő pillanatban tömlőbe veti. Atküldték később egy másik szobába.

— Rá tudna ismerni arra a nőre? kérdezték Som Gergelyt.

— Talán — felelte remegve Som.

— Hát nézze meg ezeket.

Eléje raktak egy mázsás sulyu óriási könyvet. Minden lapja női arcképekkel volt teleragasztva. Szép, kiöltözött, mosolygós asszonyi képekben a nagy város minden büne, nyomorusága. A drága és az olcsó, a cifra és a ványadt, de egyformán pénzértékben kifejezhető nők egy csomóban összegyűjtve, vagy, ahogy a fogalmazó ur mondotta: nyilvánartva.

Szedült Gergely, ahogy belenézett és reménytelenül kezdte lapozni az albumot. Lapozta, lapozta, már összefolytak előtte az arccok, mintha mind, a sok leány, ott táncolt volna a szeme előtt. Most már látta, hogy föl nem ismerné, ha megtalálná sem. Talán ez volt? Talán az... Csüggedten hajtogatta to-

vább a lapokat. Még a felét sem nézte keresztül. Ekkor megállt az egyik lapnál. Hogy miért állt meg, még nem is tudta. A képekkel tele- ragasztott nagy lap bal sarkában húzódott meg egy fotografia. Odaszegződött a szeme. Fiatal, jelentéktelen arcú, néma nő. Olyan ártatlanul nézett a világba.

Som Gergely nézte, nézte ezt a képet, ezt az arcot. Ismerős volt. Honnan? Hol látta? Zavaros emlékezete itt megállt. A jobb keze itt megállt. A jobb keze mutató ujját rátette a képre. A homlokát összeráncolta és így maradt mozdulatlanul.

— No, megvan? — kiáltott rá a fogalmazó.

Som Gergely nem felelt. Az ujját azonban nem vette el a képről. A fogalmazó odatekin- tett. Megnézte, mi van a kép mellé jegyezve, azután boszusan mondotta:

— Eh, az nem lehet. Ez a kép csak tévedésből maradt itt. Már öt esztendeje nem „olyan”. Törölték ezerkilencszázban... Márki Rozália.

— Igen — motyogta utána rémülten Som Gergely... Márki Rozália... a leánykori neve... a feleségem...

Es a pénztől, asszonyától, miadentől megfosztott, agyonkínzott Som Gergely ajultan roskadt a székbe.

kerülni. De a vasutak közlekedésének fokozatos beszüntetése a sztrájkolóknak még előnyösebb, mint egy vasutas-sztrájk. Kollektív meg egyezéseket ilyen esetekben nem vesznek figyelembe. Ebben a professzor Jaurésszal egy véleményen van. Ilyen kollektív meg egyezések, amelyek a sztrájkülésre buzdítanak, „paktum turpeknak” tekinthetők. Ilyen meg egyezést nem kell betartani. Egyebekben a tudós azt hiszi, hogy a svéd munkások tömeges kivándorlásának terve komoly dolog.

A király születésnapja.

★

Ünnepel az ország. Dicsőségesen uralkodó apostoli királyának 79-ik születésnapját ünnepli a hű magyar nemzet minden fia. Tiszta, szívből jövő ünnep ez, egy ország népe imádkozik agg uralkodójáért, annak egészségeért, hosszú életéért. Szerinte az országban ünneplik ezt az örömnapot, hálaadó zsolozsmákkal a templomokban, ünnepélyekkel az egyesületekben, iskolákban; zászlókkal, virágokkal a magánházakban. A leglelkesebb, legintenzívebb ez az ünneplés természetesen az ország szívében, a fővárosban, amely a mai napon zászlódiszben uszik.

BUDAPESTEN.

Az ünnep hajnalán, pontban öt órákor 24 ágyulövés ébresztette föl a főváros lakosságát, majd katonazenekarok járták be az utcákat és ébresztő zenéjükre csakhamar meg is mozdult a város és szokatlanul korai időben már élénk elevenség uralkodott mindenfelé. Akik csak tehettek, siettek ki a Vérmezőre, a díszszemlét megnézni, mások pedig a budavári koronázó-templomba igyekeztek, hogy jelen lehessenek az ünnepi istentiszteleten. Az ország kormányzói és hivatalos világának vezetői ugyanis ebben a templomban gyülekeztek a hálaadó istentiszteletre.

(Az istentisztelet.)

A templom tíz órára szorongásig megtelt igen előkelő közönséggel. Az ország vezető férfiai és előkelőségei részére fenntartott helyeken ott voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Zichy Aladár gróf, Jekelfalussy Lajos és Josipovich Géza miniszterek, Návay Lajos, a képviselőház alelnöke, Sztérényi József, Ottlik Iván és Bezerédj Viktor államtitkárok, az egyetemi tanács Székely István dr. rektor vezetésével, a műegyetemi tanács Wartha Vince rektor vezetésével, Boda Dezső dr. főkapitány, Forster Gyula báró főrendiházi tag, Marx János, a magyar államvasutak elnökhelyettese, Bernáth Géza, a kuria másodelnöke, Csathó Ferenc, a királyi ítélőtábla elnöke, Fülepp Kálmán főpolgármester, Bódy Tivadar fővárosi tanácsos, Romy Béla és Kontka Antal miniszteri tanácsosok, Képesy Árpád és Gopcsa László miniszteri osztálytanácsosok, de Fontenay vicomt francia főkonzul, Szapáry Péter gróf, Tabody János csász. és kir. kamarás, Demetzky Mihály udvari tanácsos és még igen sokan mások. A templom középbejárójánál egészen az oltárig a koronaórság díszbe öltözött legénysége állott díszőrséget Halász Gyula százados felügyelete alatt. A rendet a templomban, valamint annak környékén Máltás Hugó rendőrtanácsos, Beniczky Tamás és Böjtös Imre rend-

őrfelügyelők vezetése alatt nagyszámu lovas és gyalogos rendőr tartotta fenn.

Pontban 10 órákor érkezett meg Vaszary Kolos bibornok hercegprímás képviselőjében Kohl Medárd dr. püspök, akit a papság élén Nemes Antal dr. pápai prelátus, a templom apátplébánosa fogadott. A templomnak a király által adományozott új orgonáján ekkor felhangzott az „Ecce sacerdos magnus” és ennek hangjainál megkezdődött az ünnepi nagymise, amit ugyancsak Kohl Medárd dr. püspök pontifikált fényes segédlettel, amelynek tagjai között voltak: Nemes Antal dr. pápai prelátus, Csárszky István dr. hercegprímási titkár, Busay László pápai káplán, Laczó, Vargyas és Vodiczka lelkészek és sokan mások. Az ének- és zenekar Vavrincz Mór karnagy vezetésével Demény Dezső E dur miséjét adta elő. A mise befejeztével Bogisich Mihály „Királyhimnusz”-át játszották az orgonán, amelynek gyönyörű hangjaiban őszinte öröme telt a jelenlevőknek. Az orgonán Hoppe Rezső tanár játszott. A templomból a jelenvolt előkelőségek a miniszterelnöki palotába hajtottak, ahol mindannyian aláírták az ott kitett ívet.

A királyi vár Szent István templomában délelőtt 11 órákor tartották meg a hálaadó ünnepi istentiszteletet. Megjelent azon az udvar egész személyzete, a testőrség, a koronaórság és sokan mások is. Az ünnepi misét Kanter Károly pápai prelátus, udvari apátplébános celebrálta fényes segédlettel. Délután 5 órákor litánia és áldás fejezte be a templomi ünnepségeket.

(Díszszemle a Vérmezőn.)

A király születésének hetvenkilencedik évfordulóján, mint minden évben, az idén is Budapest helyőrsége ragyogó katonai pompával ünnepelt. Reggel 8 órákor kivonultak a fővárosban tartózkodó csapatok a Vérmezőre, ahol báró Czibulka Hubert hadtestparancsnok szemlét tartott fölöttük. A katonai parádé a fővárosba rándult vidékieknek is, a főváros lakosságának is mindig látványosságot képezett s ma is már a kora reggeli órákban valóságos zarándoklás indult meg a Vérmező felé. Reggel hét órától kezdve csak úgy özönlött Budára a tömeg. A zenekarok rázendítették a „Gotterhalte”-t és megkezdődött a szemle. A hadtestparancsnok ellovagolt a csapatok arcéle előtt. A szemle alatt az egész vezérkar kísérte a hadtestparancsnokot, a zenekarok pedig a Gotterhaltét játszották. A szemle végeztével megkezdődött a tábori mise.

A Vérmező Attila-utcai oldalán volt felállítva a díszsátor, melyben pálmák és délszakt növények között állott az oltár. A hadtestparancsnok és vezérkara a sátor előtt gyült össze és a hatodik gyalogezred zenekara állott fel, amely a mise alatt egyházi énekeket adott elő. A tábori misét Várady Géza apát, tábori főpap mondotta.

(Díszszemle a miniszterelnöknél.)

Wekerle Sándor miniszterelnök a király születésnapja alkalmából délután 3 órákor díszszemlét adott, amelyre hivatalosak voltak: Vaszary Kolos bibornok hercegprímás és esztergomi érsek, Zichy Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszter, Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter, Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, Josipovich Géza horvát-szlavon-dalmátországi miniszter, Günther Antal igazságügyi miniszter, Dessewffy Aurél gróf a főrendiház elnöke, Kemény Kálmán báró és Széchényi Sándor a főrendiház alelnökei, Justh

Gyula a képviselőház elnöke, Návay Lajos és Rakovszky István a képviselőház alelnökei, Rakovszky István, a m. kir. állami számvevőszék elnöke, Dárday Sándor, a magy. kir. állami számvevőszék alelnöke, Bernáth Géza dr., a magy. kir. kuria másodelnöke, Wlassics Gyula dr., a magy. kir. közigazgatási bíróság elnöke, Szilassy Aladár, a magy. királyi közigazgatási bíróság másodelnöke, Csathó Ferenc, a budapesti kir. ítélőtábla elnöke, Székely Ferenc dr., kir. koronaügyész, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy, Márfy Albin, Hadik János gróf, Désy Zoltán, Sztérényi József, Mezössy Béla, Tóth János dr., Meskó László és Bolgár Ferenc államtitkárok, Romy Béla dr., és Skerlecz Iván báró miniszteri tanácsosok, Jahl Gusztáv, Littke Ágost és Balás György altábornagyok, Lázár Frigyes, Karg János báró, Gürtler József és Arz Artur vezérőrnagyok, Gulner Gyula pestmegyei főispán, Fazekas Ágoston pestmegyei alispán, Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István dr. polgármester, Boda Dezső dr. főkapitány, Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Székely István dr. pápai kamarás, a budapesti királyi tudományegyetem rektora, Wartha Vince dr. miniszteri tanácsos, a budapesti királyi József-műegyetem rektora, Bogdanovics Lucian karlócai gör. kel. érsek, metropolita és szerb patriarcha, Scholtz Gusztáv ág. hitv. ev. püspök, Nemes Antal pápai prelátus, apát, budavári plébános, Kanter Károly pápai prelátus, apát, királyi palotai plébános, Melles Emil apát, budapesti görög katolikus plébános, Nedelykovics Velimir budai görög keleti szerb esperes-plébános, Bogoevics György román esperes-lelkész, Petri Elek budapesti református lelkész, Józán Miklós unitárius lelkész, Kohn Samuel dr. királyi tanácsos, pesti főrabbi és Rákosi Jenő főrendiházi tag, az Oltón elnöke.

(A Ludovika Akadémiában.)

A magyar királyi honvéd Ludovika Akadémián ma délelőtt a szokásos ünnepi keretben folyt le az intézet harmadik évfolyamat végzett halgatónak hadnagygyá avatása. A Vérmezőn lefolyt katonai díszszemléről hazatérő akadémikusok előtt Bolgár Géza segéduszt felolvasva a hadnagyi kinevezéseket, mire az új hadnagyk, immár hadnagyi egyenruhában, az intézet kertjében állottak fel, ahol az Akadémia újabb növendékei is teljes díszben sorakoztak. Az eskü letétele után az Akadémia parancsnoka, Braun József vezérkari testületi ezredes, az új hadnagykhoz beszédet intézett, amire Páncs Aurél, a hadnagygyá avatott akadémikusok egyike válaszolt.

A BÉCSI ÜNNEPSÉGEK.

Bécsből táviratozzák: O felsége születésnapja alkalmából az összes épületeket ünnepiesen feldíszítették. Az összes kat. templomokban és a többi felekezeti templomaiban ünnepi istentiszteleteket tartottak, amelyeken számos állami, tartománygyűlési és városi hivatalnok, egyesület és az ifjuság vett részt. A katonai ünnep, miután majdnem az összes csapatok hadgyakorlaton vannak, igen egyszerű volt. Kora reggel 24 üdvölvés jelezte az ünnepnap fölvirradását. Katonai zenekar járta be a belváros főbb utcáit. A szokásos díszkivonulás elmaradt. Délelőtt 9 órákor Belopotocky püspök tábori vikárius a fogadalmi templomban ünnepes nagymisét mondott, amelyen a tábornokok és vezérkari tisztek, akik a Szent István templomban nem voltak, részt vettek, továbbá a szabad idővel rendelkező legénység is. Ferdinánd Péter főherceg, Schönauich hadügyminiszter, Montecuccoli tengerészeti parancs-

nok, sok más tábornok és idegen katonai at-
tasé megjelent a nagymiséen. Több más tem-
plomban is tartottak ünnepi istentiszteleteket.

ÜNNEPSÉGEK ARADON.

Ma délelőtt királyunk 79-dik születésnap-
ján ünnepi istentisztelet volt a minoriták tem-
plomban. Tíz órakor Te Deum volt, melyen
Monay Ferenc dr. rendtartományi titkár celeb-
rált, aki Marosvásárhelyről éppen tegnap érke-
zett meg Aradra. Ezután ünnepi nagymise
volt, melyet fényes papi segédlettel szintén
Monay dr. szolgáltattott.

A helyőrség délelőtt ünnepelte meg a ki-
rály születésnapját. A háziezred Gerhauser
Zsigmond ezredes parancsnoksága alatt reggel
fél 9 órakor teljes díszben vonult ki a vár fél-
szigetére. Kivonult az itt gyakorlatozó 101-es
zászlóalj is, továbbá a 12-es huszárezred, a
honvéd-huszárezred és honvédszolgálat száz-
adai. A félszigeten felállított sátorban tábori
mise volt, melyet Allersdorfer Julián tábori lel-
kész szolgáltattott. A mise után elvonulás volt
bélalafvi Pekete Miklós tábornok előtt. Délben
a tiszti kaszinóban bankettre gyűltek össze, a
legénység pedig javított ételmezeit kapott.

ISCHLBEN, MARIENBADBAN, FIUMÉBEN.

Ischlből táviratozzák: A király mai szü-
letésnapja alkalmából családja tagjaitól egy
nagy olajfestményt kapott, mely Mária Valéria
főhercegnő legfiatalabb leányát, Matild főher-
cegnőt ábrázolja. A családi ebédnél Lipót Szal-
vátor főherceg ótszót mondott a királynak, aki
ezután poharát vendégeinek egészségére ürít-
tette. Ebéd után a király másfél órán át cer-
clét tartott a villa terraszán. Este 6 órakor Má-
ria Valéria hét legidősebb gyermeke alkalmi
szindarabot adott elő, mely után a felség tet-
szését fejezte ki. Este a fürdőhely parkjában
fényes ünnepély volt.

Marienbadból táviratozzák: Edvard angol
király a kis Kursaalban ünnepi ebédet adott
Ferenc József születésnapja tiszteletére. Az iz-
lésesen feldíszített terem gyönyörű látványt
nyújtott. Az asztalt sárga rózsákkal díszítették.
Nyolc órakor megjelent Edvard király osztrák-
magyar huszárezredének egyenruhájában. Előbb
a kisteremben cerclét tartott, azután helyet fog-
lalt az asztalnál. A harmadik fogás után a kö-
vetkező tószót mondotta:

Uraim! Ma ünnepeljük Ferenc József
esászárt és király öfelségének születésnapját.
Ez alkalommal poharamat az Ő egészségére
ürítem és remélem, hogy még sokáig fog élni
országainak és népeinek javára.

Erre a zenekar a Gotterhaltét játszotta el.

Edvard királynak ajándéka, melyet a Ma-
rienbadból küldött szertartásmester ma adott
át királyunknak, egy bronz mellszobor, mely
Edvardot osztrák-magyar tábornokként egyen-
ruhában ábrázolja. Ma délután Edvard király
Ischlből táviratot kapott, melyben Ferenc Jó-
zsef legszívesebben köszönetét fejezte ki az
üdvkívánatokért és az ajándékért, mely neki
nagy örömet okozott.

Fiuméből táviratozzák: A város az idén
szokatlan fényesen ünnepelte meg királyunk szü-
letésnapját. Az ünnepségen résztvett a nyári
flotta is, mely most a kikötőben van. A flotta
tegnap este felvonta lobogóit. A sok lámpa
és villamos lámpa következtében a kikötő való-
ságszerű fényárban úszott.

MIT MOND A HIVATALOS ?

A hivatalos lap a nem hivatalos részben
így emlékezik meg a 79 éves királyról:

„A sokszor megzaklatott magyar nemzet,
amelynek az ő koronás uraihoz való hűsége

rendíthetetlen és minden összehasonlításban pél-
dátlan; amely Szent István koronájának a vi-
selőjében nemcsak királyát, hanem apját is
látja és sorsának apai intézőjét ő benne érezni
vagyva vágyik: ünnepiesen megszentelt han-
gulatban, bensőséges imádsággal kér ma az
istentől sok esztendőre szóló testi-lelki erőt
Első Ferenc József királyunk számára, akivel
jóban rosszban immár egy emberöltőn át elvál-
hatatlanul ölelkezik s akit az egyes ember szá-
mára kimérhető élet során mindenkor igaznak,
őszintének és jónak, a lelkiekben is kivételes
nagyurnak ősmert meg s próbált ki.

Az ujhodó népek történelmi válságai kö-
zött, amikor nem egyszer hallhatjuk trónok
reesegését: ime, ami királyunkat féltő gondos-
kodással veszi körül a magyar nemzet, nehogy
egy hajszála is meggörbüljön. Kit is féltünk,
ha őt nem, aki, mióta szent koronánkkal a fe-
jén apánkká lett: szenvedéseinket velünk szen-
vedi át; és aki tudja, hogy kik vagyunk a vá-
gyainkkal, az álmainkkal s mindenekelőtt a
jogainkkal, valamint az ezekben gyökeredző
életfeltételeinkkel; — amik mind arra is valók,
hogy ő odaemelhesse glóriás fejét, ahol az
igazság tündöklő napja oszlat el minden sötét-
séget.“

Vérhasjárvány Biharmegyében.

Egy községben száz beteg — nyolc
halott.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 18.

Vészes hír érkezett tegnap az élesdi járás-
ból Biharvármegye alispáni hivatalához. Az
élesdi főszolgabíró ág sürgős jelentést küldött,
hogy a járásba tartozó Beznye községben fel-
lépett a vérhas járvány és olyan veszedelmes
méretekben pusztít, hogy rendkívüli és gyors
intézkedésekre van szükség. A jelentés szerint
eddig negyvennyolc megbetegedés történt úgy,
hogy a körorvos már képtelen ellátni a bete-
gek gyógyítását és ezért segítséget kérnek. A
főszolgabíró segítő-orvos kiküldését kérte, mert
máskülönben képtelenek a gyógyítást eszkö-
zölni és a járvány terjedését megakadá-
lyozni.

Ennyit mond a hivatalos jelentés, más je-
lentés szerint azonban a helyzet sokkal komo-
lyabb. Beznye községben ugyanis már hetek
óta pusztít a járvány, úgy hogy mire a hatósági
beavatkozás megtörtént, a vérhas ugyszólván
megtizedelte a község lakosságát. A vérhas
ban megbetegültek száma ma már meghaladja
a százat s így majdnem minden tizedik em-
ber áldozata lett a járványnak. A vérhasban
nyolcan már meg is haltak. Ma nincs Bez-
nyén ház, ahol vérhasban szenvedő beteget
ne ápolnának s a három dombon épült köz-
ség valamennyi lakóházában, viskójában segít-
ségre várnak az emberek.

Keszthelyi Zoltán főjegyző, mint az alis-
pán helyettese, a jelentés vétele után nyomban
közölte a hírt Móricz Ernő dr. vármegyei főor-
vossal s intézkedett az iránt, hogy a nagybá-
ródi körorvos segítséget kapjon. Még ma jár-
vány-orvost küldenek ki a járvánnyal sújtott
községbe, aki szorgalmasan fog a körorvosnak s
együttműködésével igyekeznek majd a beteg-
ség terjedésének gátat vetni.

A járványt a vízhiány okozta. A köz-
ségben nincs artézi kut és a nagy szárazság
miatt kiapadtak a kutak és elposványosodtak.
A lakosság ezt a posványos vizet használta s
ebből keletkezett a járvány, amely rövid idő
alatt megdöbbentő módon elterjedt.

Őrült asszony a budapesti járásbírósnál.

Inzultált bírák.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 18.

Egy szerencsétlen asszony néhány hét le-
forgása közben ma másodszerülte súlyos
rágalmakkal ügyének bírát a budapesti V. ke-
rületi járásbírósnál helyiségében és feldúlt ide-
geinek engedelmeskedve revolvert akart rántani
arra a bíróra, aki ítéletet hozott a férjével foly-
tatott perben. A bíró éberségével megmentette
a saját életét és a perlekedés alatt megbomlott
agyú nőt a rendőrorvosok figyelik meg, hogy
elmeállapotának megállapítása után a téboly-
dába küldjék.

Kondor Gyulánéről van szó, aki — mint
fővárosi tudósítónk jelenti — ma ismét megje-
lent az V. kerületi járásbírósnál, ahol néhány
hétrel ezelőtt Lőv Tibor bíró ellen követett el
még jókor megakadályozott merényletet. A
férje ellen indított nő és gyermektartás címén
keresetet. Kondor Gyula, aki a Gresham biz-
tosító társaság alnöke volt, elvált nejétől és
Moszkvába költözött. Az asszony, habár a bi-
rósnál a férjét elmarasztalta és tartásdíjak fize-
tésére kötelezte, nem tudott pénzhez jutni, mert
a külföldön lakó emberen nem volt behajtható
a megítélt összeg. Már a múlt alkalommal an-
nak adott kifejezést Kondorné, hogy a bíróság
lanyhán és részrehajlóan kezeli az ügyét és
ma reggel azzal a céllal jelent meg Novák
bíró irodájában, hogy felelősségre vonja.

Panaszkodott a tartásdíjak behajthatatlan-
sága miatt. Majd magából kikelve, rávált a
bíróra:

— Maga is olyan, mint a többi. Összeját-
szik az urammal. Ez gazság!

— Vigyázzon — szólott a bíró — abból
baj lesz, ha ilyet mond!

— Baj lesz? kiáltotta Kondorné és ridi-
kálját felvette a székről.

A bíró észrevette a gyanús mozdulatot.
Eszébe jutott, hogy az előtte álló nő már Lőv
bíró ellen is megkísérelt merényletet. Felugrott
az asztaltól és mielőtt még Kondorné kinyit-
hatta volna a ridiküljét, kikapta a kezéből,
majd becsengette a szolgát, akinek megparan-
csolta, hogy vezesse le a rendkívül felizgatott
hölgyet Andorffy járásbíróhoz, a járásbírósnál
vezetőjéhez.

A szolga jelentéséből értesült Andorffy
bíró a történetéről és meg akarta nyugtatni a
keservesen zokogó nőt. A csittító szavak azon-
ban eredménytelenül hangzottak el. Kondorné
a vezető bíró szobájában is botrányt csapott.

— Be akarnak csapni, maguk gazemberek,
nem bírom magukba többé, rivált a bíróra,
aki látva, hogy Kondorné izgatottságán nem
tud uralkodni és már a bíróra készült ugrani,
hogy tettelesen is bántalmazza. Lelli szolgát
csengette be, akivel lefogatta a dühöngő nőt.

Kondorné birokra kelt az erős emberrel.
Rugdosta, pofozta, arcát összekarmolta.

Oriási konsternációt keltett az izgalmas je-
lentés. Telefonáltak a rendőrségre és a men-
tőkért, hogy az V. kerületi kapitányságra szál-
lítsák a dühöngő asszonyt.

Beszállítás után a rendőrorvosok vizsgálat
alá vették és ha elmebajrt konstátálnak, a lipót-
mezei tébolydának szolgáltatták át.

A bankrablók.

Levéláradat a budapesti rendőrségen.

Távirati tudósítás.

Arad, aug. 12. ztus 18

A fiumei bankrablók ügyében a budapesti rendőrség folytatja a nyomozást és a menekülő Spektor Mihály kézrekerítésére minden intézkedést megtett.

Tegnap is több helyre küldött táviratot. Ma reggel Farkas Mihály brassói főkapitány táviratban értesítette a budapesti rendőrséget, hogy nála jelentkezett ma Müller József szobafestő segéd és elmondotta, hogy tegnap Brassó közelében, O Sáncon megszólította egy fiatalember és 20 koronát ígért neki, ha átvezeti a határon olyan helyen, ahol a csendőrök el nem foghatják. Neki gyanusnak tűnt fel a fiatalember, jobban megnézte s ekkor látta, hogy az idegenre teljesen ráillik a Spektorról közölt személyleírás, csak hogy a haja rövide van nyírva.

Müller otthagya az idegent és az esetet bejelentette a rendőrségnek. Az értesítés után a budapesti főkapitányság minden intézkedést megtett, hogy ha a Müller által bejelentett fiatalember csakugyan Spektor volna, letartóztassák.

Mint minden nagyobb érdeklődést keltő bűnyűben, a fiumei bankrablás ügyében is a közönség egyre küldözgeti a leveleket a főkapitányságnak. Ezek a levelek részben tanácsokat tartalmaznak, részben rossz tréfák. Tegnap is egy budapesti bélyegzővel ellátott levél érkezett Kriviczky Ábrahám címére a Dagály-utcába. A levelet a rendőrség Kriviczkyvel felbontatta. A levél az első pillanatban megnézve érthetetlen szavakat tartalmazott. Aláírása Folró volt. Azonban ha visszafelé olvasta az ember, kiderült, hogy valami jókedvű tréfálkozó Orloff nevében tanácsos látja el Kriviczkyt, hogy merre szökjék és értesíti, hogy nagyobb összegű pénz van a számára letétben postrestante egy külföldi városban.

Egy másik levélben ezt írja valami ostoba viccelő:

A következő vonattal Antwerpenbe jössz, ott találkozom majd veled! A feketefátyolos hölgyet nehogy ott hagyd a magyaroknak. Hozd magaddal, a hajón jól elmulatunk vele.

Folró.

Fiuméből táviratozzák: Kisenevszky az ügyészség börtönéből levelet írt Odesszában lakó anyjához. A levélben elpanaszolja, hogy a rablást benső kényszerből követte el, mélyen bánja bűnét és aggódik, hogy a hosszú vizsgálati fogság beteggé teszi. A levelet a rendőrség az orosz konzulátuson lefordította és elküldte Odesszába.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyelete ünnepi rendező bizottsága felhívja Arad polgárai figyelmét, hogy jubileumi diszkozyülésük alkalmával ünnepi tagfelvételt rendez. A diszkozyülésen Kasits Antal központi igazgató az egyleti élet referense. A közgyűlés látogatása által a hallgatóság tiszta képet nyer. A közgyűlés menetté alakulva a vértanúk szobrát koszorúzza meg, majd diszebedre a Novotny-féle „Gambrinus” étterembe vonul. Este műsoros táncestély a városligetben. Az estély pontban 9 órakor kezdődik. A résztvevőket kérjük zavarok elkerülése céljából pontosan megjelenni. Amennyiben tagjaink vagy illetékesek meghívót nem kaptak volna, úgy kérjük szives elnézésüket s fogadják ezuton legszivesebb meghívásunkat. Egyébként meghívók az egész nap folyamán a Kánya-féle színházi sörösnokban kiszolgáltattak. A városligetben a ma-

gyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyelete által rendezett műsoros táncestélyen Kovács Sándor, a magy. kir. opera művész is közreműködik.

Ferenc József, mint elbeszélő*)

*

Zsófia főherceggasszonyt, felséges királyunk anyját, balul itélték meg apáink, tartván őt a magyarok ellenségének. Lehet talán, hogy a későbbi események azzá tették, de tény, hogy már 1844-ben ő sürgette, hogy a kis Ferenc főherceg (trónraléptéig királyunk csak a Ferenc nevet használta) tanulja meg a magyar nyelvet. Az anyai lélek próféta. Talán megjósolta, hogy a fia trónra jutván, inkább lesz egykor magyar király, mint osztrák császár. Tanítójául csakhamar tisztelendő nemeskéri Kiss Pál udvari káplán szemeltetett ki.

A szittya idioma nehéz kenyér, lassan ment a munka, de a fiatal, nyulánk főherceg rendkívül szorgalmas volt s példabeszédes jellemvonása, a nagy kötelességérzet már mutatkozni kezdett. Két év alatt behatolt a pogány misztériumokba és 1846-ban már önálló magyar dolgozatokat írt az elbeszélői genreből, melyeknek impurumját ereklve gyanánt őrizgette fiókjában Kiss Pál, kiből később nagyváradi kanonok lett. S ez a fiók csak ritka kedves vendége előtt nyílt meg, akinek eldicsekedte:

— Itt vannak az én kincseim.

Magok a letisztázott füzetek pedig állítólag Bécsben a családi sirboltban vannak örök emlékül elhelyezve, a II. József és I. Ferenc irkái és tanzserei mellett.

Ferenc József, vagy Ferenc főherceg, ahogy dolgozatait aláírta, két krónikaszerű tárgyat dolgozott fel: „Mátyás király vagy a cinkotai itce” és „Miksa császár Mainzban.”

Olvastam mind a kettőt, valóságosan fölhabzsolva szememmel a királynak már akkor kaligrafikus gyöngybetűit. Igyekeztem betekinteni gondolataiba, érzéseibe s előttem állott az egész kép a multból, az írás fölé hajlott szőszke fej, a szelid kék szemekben mereugéssel világverő Mátyás régi dicsőségén, régi kalandjain.

A főtisztelendő ur vörös tintával javított itt-ott a szövegben, — néhol ő is rosszul. Felvidéki ember lévén, körülbelül úgy néz ki a dolog, mintha például Matuska Péter tanitana egy főherceget magyar nyelvre. De a nagy igyekezet és a siker felismerhetetlen, mert a fenséges növendék immár folyékonyan beszéli el a híres cinkotai kántor furfangos ötleteit. Igaz, hogy hibákat is ejt. Hogyne! Ezek a szerencsétlen magyar igék! A kitanulhatatlan hajtogatásuk! Az állhatatlan „meg,” mely mint a kis kutya, hol előtte, hol utána szalad az igének. Hát az a sok dupla t. meg l. És azt örökké utaltatni, hova tegyen az ember belőlük kettőt és hol elég egy is!

De az eredmény mégis meglepő. Két év múlva Ferenc főherceg nemcsak beszélni, hanem már elbeszélni tud s néhol egy-egy népies szót is elejt.

Érdekes ez 1846-ban. Még Petőfinek is szemére vetik ebben az időben a póriás szavakat s Ferenc József már használja. Azzal kezdi kis beszélykáját: „A cinkotai pap egy nap átballagott Cinkotáról Budára, hogy Mátyás királytól valamely kedvezményeket szorítson ki a helységnek, mely másfél órát fekszik Budától.” Ime, egy mondatban két népies szó, amiktől még fáznak az akkori írástudók, a Petricsevich-Horváth Lázárok és Vachottok. De tisztelendő Kiss Pál nyilván nem félt s úgy adta elő a nyelvet, ahogy ő összeszedte a könyvekből, meg a néptől vegyesen. Nem volt egészen járatos a nyelvben, azért tanította jobban. Vagy az is meglehet, hogy a népies szavakat

*) Mutatvány Mikszáth Kálmánnak „Kertársal” c. alatt most megjelent művéből.

Palatinus Pistától szedte fel a tanulékony főherceg.

Az előadás a két dolgozatban elég ügyes, a forma tömör és kerekded, van érzéke a főhercegnek az iránt, mi a lényeges s abból nem is marad el semmi, viszont nincs semmi fölösleges sem. A két történet úgy van elmondva, hogy semmi se hibázik és semmi se rontja vagy zavarja az értelmet, hanem az élénkség a fordulatosságának nincs nyoma, az egyéniségnek nem látszik még mikroszkópon se. Kömnyü lett volna megjósolni, hogy az előkelő növendékből soha se lesz nagy elbeszélő. Amint hogy nem is lett. De lett belőle nagy király. És az is csak valami.

Örülnek, ha e kis közlemény valamilyen módon feljutna a királyig. Édes mosoly ragyogná be az arcát, hogy a homályból hirtelen eléje toppan a tanulószoba a tisztelendő Kiss Pál jámbor alakjával. Eszébe szökkenne sok nagy gondjai fölé a szép rococótörténetke a találós kérdéseket föladó királyról. Mikor még az volt a legnagyobb gondja. Aztán, úgy képzelem, sok minden együtt hasadna ki az emlékezés hegyéből ezzel a penzummal. Olyan is, ami előtte volt, olyan is, ami utána jött.

Ez a kis adoma volt talán az első lépése hozzánk. Nem is tudott róla, mégis az lehetett. A tárgy, igaz, hogy igénytelen, egy nagy itcéről Cinkotán és egy királyról, akit a kántor felülmul elmésségben. A tisztelendő ur nyilván csak olyan közömbös dolgoknál maradt, amelyekben nincsen tendencia, se ide, se oda. De az isten áldja meg ezért is. Hátha mégis ezekből hullt a finom lélekbe az a mag, mely Ferenc Józsefet szinte Mátyáshoz hasonló királyává tette a magyaroknak? Ki tudná azt, mi miből támad? Hiszen a mi fiaink is rendszerint a Mátyás legendákból szívják magokba a magyar érzés mézét.

Az első történet még azért is érdekes, mert a leendő magyar király nem úgy írja meg a Mátyás-adomát, ahogy a mi krónikáinkban van. Mátyás király nálunk ezt a három kérdést adja fel?

Hol kél föl a nap?

Hol van a világ közepe?

Mit gondol a király?

Felsőleges urunk fiatalkori elbeszélésében elevenben marad az első és utolsó kérdés, de a középső módosul. Mátyás ugyanis azt parancsolja a cinkotai papnak, illetve kántornak, aki inkognitóban helyettesítette:

— Nyuzza meg a követ!

Mire azt feleli Cinkota agyafurt mestere:

— Nagyon szivesen, de előbb vétesse a vérét fölséged.

Nagyobb baj van a másik történettel. Mert ebben már nemzeti sérelem is előfordul. A „Miksa császár Mainzban” című történet semmi egyéb, mint a Mátyás és Holubár ismeretes históriája.

Miksa császár ugyanis Mainzban mulat, ahol a német nemesség környezi és ünnepli. Odavetődik azonban (a király saját magyar szavai) egy Brizé nevű francia lovag, aki három napon át szidalmazta a németeket és hadi fegyvereik dicsőségét, mondván:

— Álljatok hát ki ellenemben, ha olyan vitézek vagytok!

És senki sem akad, aki a garázdálkodó, nagy száju Brizét megfenyítse vagy vele szembeszállni merjen, midőn végre harmadnapon előjön az a bizonyos leeresztett sisakrostélyos levante, aki megvívele és legyőzi. A lelkesült tömeg előtt leveszi sisakját s mindeneknek nagy csodálkozására előtűnik maga Miksa császár.

Nyilván az egészben tisztelendő Kiss Pál ur a hibás, aki a két Mátyás-anekdótából az egyiket odaajándékozta az osztrákoknak. (Jut is, marad is még Mátyásnak elegendő.) Gondolta magában, ha már sok egyébünk náluk van, miért ne legyenek ott a legendáink is? Talán az is hozzájárult, hogy

a krónikát úgy, amint történt a cseh Holubárral, a csehek iránti gyöngédségből se lett volna tapintatos az ifjú főhercegnek előadni. Egy udvari káplánba kellene bujnunk, hogy a motívumait eltaláljuk.

De minthogy azt nem lehet, hát ne apprehendáljunk érte Kiss Pálra. Ha nem lett volna becsületes, jó magyar ember, ha nem ide huz a szive, hát bizony a nagy itcét is épügy odaajándékozhatta volna Klosterneuburngnak vagy Kretzen-dorf-nak.

Orömet okoz ez minden magyar embernek s maga a király is szívesen gondolhat most ősz fejfel, nagy történelmi névvel, a magyar nemzet mély szeretetével koszorozottan, első magyar beszélyére, melyben azt a kérdést téteti Mátyással: hol kél föl a nap?

Hátha elgondolkozik e kérdés fölött, mely négy száz év előtt lebegett egy király ajkán és ő maga is felteszi önmagához és mindenkihez: hol kél föl a nap?

És egy belső hang feleli és még hozzá minden okos államférfi is azt feleli:

— Fölségednek Budán.

Lezuhant katonai léghajó.

Izgalmas légi utazás Gádoroson.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 18.

A békésmegyei Gádoros község határában tegnapelőtt délben egy hatalmas léggömböt vettek észre a lakosok, amint az erős szélben rohamosan közeledett. A léggömbhöz kosár volt erősítve, amelyben két alak ugyancsak küzdött, hogy a léghajó kosarából ki ne essenek, mert az erős szél úgy himbálta a léghajót és kosarat, hogy a komoly veszedelem szinte elkerülhetetlennek látszott.

A szemlélők, akik a léghajó utját figyelték, észrevették, hogy a körülbelül 1200 méter magasan szálló ballon gömbölyű alakja megnyúlt s a kosárban ülők ijedt mozdulatai még szembetünőbbek voltak.

A léghajó gömbje mind ráncosabb és összehúzódottabb lett s óriási erővel zuhant alá.

A két ember iparkodott a veszedelem és a zuhanás veszélyét enyhíteni s ez sikerült is, mert a léghajóból kihányt homok a gyors esést lassította s a kosárból kidobott hurkot egy fára sikerült hajítani az egyik léghajósnak. Ezáltal a léghajót azután a fához vonták s az a hatalmas akácfára felakadt. A nagy veszedelemben levő két léghajós így ép bőrrel menekült meg a kritikus helyzetből.

A léghajósok a határban levő emberek állítása szerint katonatisztek voltak, akik a kosárból leereszkedve, németül beszélgettek, majd hozzáláttak a léghajó megszabadításához, ami sikerült is nekik a mezőn dolgozó emberek segítségével, [akiknek a segítségért igen szép borraivalót adtak.

Ekkor a körülöttük állóknak nagynehezen megmagyarázták, hogy nekik kocsira van szükségük s hosszas utánjárás után egy fuvaros ajánlkozott is, hogy a léghajót és a két katonatisztet 12 koronáért beszállítja a fábiani vasuti állomásig.

A fábiani vasuti állomáson a megrongált, kilyukadt léghajót feladták mint gyorsarut s maguk is jegyet váltva tovább utaztak.

A fábiani állomás felvigyázója azt állítja, hogy a két katonatiszt a német hadseregbe való, mert ruhájuk az osztrák-magyar hadsereg ruháitól nagyon különbözt.

A léghajót Budapestre irányították, de úgy, hogy azt csak ők vehetik át a földő-vevény előmutatása ellenében, amelyen nevüket nem kívánták feltüntetni.

Mi történt

a makói gimnáziumban?

Tanárok mellékjövedelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Tegnap a szegedi királyi törvényszék előtt vádlottként állott egy makói főgimnáziumi tanár, Csighy Antal dr. Vádlóként a királyi ügyész, sértettként ugyancsak két makói főgimnáziumi tanár, Altmann Jakab és Ehrmann Ferenc szerepeltek. A vád: hatóság előtti rágalmozás. A vád tárgya és annak előzménye a következő:

A múlt évben rendes tanulója volt a makói főgimnáziumnak Csighy Sándor V. osztályu gimnázista, öccse Csighy Antal dr. tanárnak. A fiu más intézetből jött, ahol jeles előmenetelt tanusított. A tanév végén, a vizsga alkalmával, melyen a vizsgázó tanár Altmann, vizsgázó biztos pedig Ehrmann volt, — Csighy Sándor megbukott. Ott volt a vizsgán bátyja is, aki régtől fogva ellenséges viszonyban volt a tanári karral. Kötekedő embernek ismerik Csighyt, aki öccse megbuktatását igazságtalannak tartotta és ezért a gimnázium igazgatójához fordult szóbeli panasszal, előadván, hogy öccse azért nem tudott a föltett kérdésre felelni, mivel a vizsgázó tanár a fiu szeme előtt nyitott bicskát csattogtatott és ez őt rémületbe ejtette. Az igazgató a panaszt nem találván alaposnak, azt elutasította, mire Csighy Antal dr. írásbeli beadvánnyal fordult az igazgatóhoz, melyben leleplezte a makói gimnáziumban uralkodó állapotokat.

A beadvány olyan vádakot tartalmazott, melyek közül, ha csak egy is valónak bizonyul, országos botrányt ver föl. Legsúlyosabb Csighy Antal dr.-nak az a vádja, hogy a makói főgimnázium tanulóinak csaknem ötven százaléka azért bukik el és távozik el még évközben az intézetből, mert a tanároknak az új vizsgadíjak révén tekintélyes mellékjövedelmet hoz. A makói főgimnáziumban sűrűn fordulnak elő olyan botrányos jelenetek, hogy például az egyik tanár az osztály színe előtt, tanítás közben odakiáltja tanártársának:

— Hallja, fogja be a száját!

A megvádolt tanárok ellen lefolytatott fegyelmi vizsgálat a vádakot nem igazolta, mire Altmann és Ehrmann tanárok följelentésére Csighy Antal dr. ellen először nyilvános becsületsértés miatt, de mivel ezt a vádat az ügyészség nem vállalta, ügyészségi váddal hatóság előtti rágalmozás miatt indult meg a büntető eljárás, melynek főtárgyalása a szegedi törvényszék előtt tegnapi volt kitűzve.

A vádlottak képviselőjében Wizinger K. Gyula dr. védő a valóságnak minden irányban való bizonyításával állott elő és másfél óráig tartó terjedelmes előterjesztésében bizonyítani kívánta a vádakot. A törvényszék a valódiság bizonyítását elrendelte. Elrendelte többek között az 1908. évi ötödik osztály tanulóinak kihallgatását is és e célból a főtárgyalást elhalasztotta.

Tanári körökben érdeklődéssel várják a pör kimenetelét.

Tömegmérgezés Aradmegyében.

Ujabb öt halott. — Lupás Léna, a kuruzsló. — Exhumálnak a repszegi temetőben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Két héttel ezelőtt az aradi királyi ügyészség, — mint az Aradi Közlöny annak idején részletesen megírta, — nagyszabású bűnygyben indította meg a nyomozást. A csendőrség letartóztatott egy Lupás Léna nevű kóborló kuruzslónt, aki halomszámra küldte másvilágra a hozzáfutó betegeket. Monyorón két ember halt meg higanymérgezésben Lupás Léna kezelése alatt. Az egyiknek exhumálták a hulláját és felküldötték Felletár Emil országos fővegyészhez megvizsgálás végett. Most ujabb szenzációs részletek derültek ki Lupás Léna bűnlajstromából. Repszegen, működésének másik központján, a csendőrség eddigi nyomozása szerint öt ember halt meg Lupás Léna mérgetől. Valamennyit exhumálni fogják. Az érdekes fordulatról tudósítónk a következőket jelenti:

Amióta Lupás Léna kuruzslásainak tragikus eredményéről a monyori csendőrök jelentést tett az aradi királyi ügyészségnek, lázasan nyomoztak tovább az aradmegyei Jäger Maribűnlajstromának összeállításán. A nyomozás még nincs befejezve, de eddig is megdöbbentő eredménnyel járt.

Ma arról tett jelentést a bokszei csendőrök és előjáróság az aradi királyi ügyészségnek, hogy az általuk teljesített nyomozás adatai szerint Lupás Lénának Repszegen is egész csomó áldozata van. Öt ember fekszik a repszegi temetőben Lupás Léna mérgetől és alapos a gyanu, hogy még több áldozata is van, nemcsak Repszegen és Monyorón, hanem az egész borosjenői járásban.

Schveidel jegyző és a csendőrök vezetője, akik ez ügyben nagy körültekintéssel, szorgalommal és erélyvel vezetik a nyomozást, ezeket állapították meg:

Jelentkezett a községi jegyző előtt egy Halmazzán Jánosné nevű asszony, aki elpanaszolta, hogy a férjét tudóvész ellen Lupás Léna kezelte. Higany oldattal dörzsölte a szerencsétlen ember testét, míg a mérég lassanként megölte. Halálának okára a monyori mérgezési esetek vezettek rá. Schveidel jegyző sürgős jelentést tett az esetről az aradi ügyészségnek, amely a február 20-án elhalt Halmazzán János holttestének exhumálását fogja indíttatni.

Ugyancsak Halmazzán Jánosné panasolta, hogy a kuruzsló „gyógykezelte” apját, az 57 éves Krizzán Jánost is, aki influenzában betegeskedett. Lupás Léna kötelezte magát, hogy gyógyszerével, higanyval, három hét alatt megszabadítja Krizzán Jánost minden fájdalomtól. Krizzán a kurába két hét alatt meghalt. Exhumálni fogják. Kísátja az aradi ügyészség a sirjában nyugvó Jerkán Simonét is, akit a derék Léna vízbetegség ellen kezelte higanyval. Bedörzsölte higanyoldattal a beteg alsó testét és így a vizet felső testrészeibe kergette fel. A gyógykura két hét alatt megölte az erős szervezetű nőt.

Jerkán Simoné halála napján, június 15-én, vitték ki a repszegi temetőbe Jerkán Stefán és

ad. 19140/1909. szám.

A m. kir. jószágigazgatóságtól.

Ajánlati felhívás.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság a műszaki osztálya részére szükséges irodai szerek és leltári tárgyak beszerzése céljából versenytárgyalást hirdet.

Az irodai szerek egy évi szükséglete körülbelül 1100 korona értéket képvisel.

A leltári tárgyak értéke 304 korona.

A papírfélék, másoló vászon mintái és az egy évi szükségletet feltüntető kimutatás, valamint a szállításra vonatkozó feltételek az aradi m. kir. jószágigazgatóság segédhivatalánál vannak közzéleírva, ahol azok a hivatalos órák alatt betekintheők.

A szállítás 3 $\frac{1}{4}$ évre, vagyis az 1909. október hó 1-től 1912. évi december hó végéig adatik vállalatba és pedig a fentebb említett kimutatásban feltüntetett mennyiséggel, de kikötetik, hogy ez a mennyiség a felmerülő szükséglethez képest 10% felemelhető, vagy leszállítható.

A papírfélék és másoló vászon minőségére és nagyságára a feltételekhez fűzött példányok lesznek mintául veendőek.

A szállítás nem az egész évi mennyiségben egyszerre, hanem $\frac{1}{4}$ évi rézletekben, illetőleg a jószágigazgatóság által előírt mennyiségben lesz teljesítendő és a jószágigazgatóság hivatalos helyiségében lesz átvéve.

A zárt írásbeli versenytárgyalás Aradon a m. kir. jószágigazgatóságnál 1909. évi augusztus hó 31 napján dé. 10 órakor fog megtartani és az ajánlatok a jelzett időig ugyan ide lesznek beadandók.

Ajánlatok csak a jószágigazgatóság által előírt minta lapok n lehet tenni, mely minta lapok a hivatalos órák alatt a jószágigazgatóság segédhivatalánál díj nélkül boesáttatnak rendelkezésre.

Az ajánlattevő tartozik az ajánlott összeg 5% ának bántapénz fejében valamely kir. adóhivatalnál történt letételét igazoló nyugta csatolása mellett lepecsételt, egy korona bélyeggel és kellő felírással ellátott írásbeli zárt ajánlatot benyújtani és az ajánlatban megajánlott összeg számokkal és betűkkel is tisztán és olvashatóan kiírandó.

Bántapénz fejében készpénz, vagy csak óvadékképes érték-papírok tehetőek le.

Az ajánlatnak tartalmaznia kell azon nyilatkozatot is, hogy az ajánlattevő a versenytárgyalási és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Elvésett, valamint utóajánlatok és táviratok figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1909. augusztus 14 én.

Magyar királyi államjószágigazgatóság.

3109

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

! ANOSMIN !

Kitűnő hatású szer a láb és közizzadás megszüntetésére

Dr. Rozsnyay „Anosmin“ hintő pora.

1 doboz ára 1 korona.

Serall-hajszenz

Hajhullás, hajkorpa ellen kitűnő hatású. Megerősíti a hajgyökereket és előmozdítja a haj növéset.

1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

Kitűnő minőségű fehér

asztalibor

Jégbehűtve. 1 liter 60 fillér, betét a palackra 20 fillér.

Kapható egyedül

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárban

371

Arad, Szabadság-tér.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra és ékszertárára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész 2761
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserezhetőnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Nem kell London. Nem kell Páris
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő merckutáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére
SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészében
ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

szőlők különös figyelembe ajánlom orthopéd gyógycipőmet, melyek megakadályozzák a lábfej fájóeset. Gyermekcipőknél, ugyazinton felnőtteknél nagygyökörű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíttek a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szép cipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tisztességgel

SEELINGER UTÓDA 1381

Brecska Károly

volt állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Eugenhart-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek részére 2093

tennis cipők

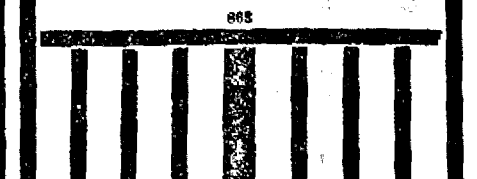
kizárólagosan
Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

Kenderessy László

■ asztalos mester ■
Arad, Deák Ferenc-utca 33.
■ II. udvar. ■

Elvállal: Épület,
butor, portál, iroda
és boltberendezést

663

Pollak Sándor

körkémence téglagyárban

Mikalának

Bjárli telefon 515. Városi telefon 206
Lakás: Erzsébet-körút 37.

Tanítónőképzési magánvizsgálatokra

előkészítő tanfolyamot nyit szeptember elsején megbízható okleveles tanítónő.

Tandíj, vizsgadíj, vizsgára vasúti költség és ellátás mindössze évi 400 korona.

Jelentkezéseket már most elfogad Göresös Gizella tanítónő (Arad, Mikos Kelemen-utca 12. szám.) 2769

A n. 6. közönség becses figyelmét felhívom azon körülményre, hogy elvállalok

fedél festéseket

legjobb anyag hozzáadással négyszög méterenként 2998

20 fillér

előnyös ár mellett.
Szíves megbízásokat kér kitűnő tisztelettel.

Kalmán György,

épület és díszműbádogos

Arad, Weitzer János utca és Batthyányi utca sarak.

Megérkeztek a nyári divat újdonságok

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20

(Pörtyék-utca sarak, gróf Nádasdy-palota)

Ajánlja dusan felszerelt árurak árát, hol a legszebb és legdivatósabb kalapok, ingek, gallérok, kendők, nyakkendők, keztük, zseb kendők, harisnyak, sétabotok és esernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék szalma és Panama kalapokban!

Divatújdonság angol és francia stílusban különlegességekben.

Kamerli J. pécsi keztügyár főraktára

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás. Tűzvédelmi megrendelések azonnal esztendőre

Puskás György

épület- és bútortasztalos

Arad, Kelemen-tér 6.

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkálatokat helyben és vidékre gyors és pontos kivitelben. Szakképzettségem igazolására bátorodom hivatkozni, hogy évek hosszú során át Czeiler és Szathmáry nagy asztalos gyárában mint vezető voltam alkalmazásban. — Költségvetéssel díjmentesen szolgálók. Meghívásra vidékre odautazom.

Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel 2504

Puskás György.

Kiadó uri lakás.

Szabadság-tér 3. sz. a. kiadó

a II. emeleti utcza lakás, mely áll: előszoba, öt szoba, egy alkov, fürdőszoba, konyha, cseléd szoba és kamrából — **teljesen újonnan berendezve, új parketta, új festés, új konyha és fürdőfelszereléssel, stb stb**

Tudakozódhatni:

Dr. Reisinger Ferenc

ügyvédi irodájában. 2308

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 111

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Új arany és ékszer műhely!

Van szerencsém egy a városi, mint a vidéki urközön ség b. figyelmét felhívni a Szabadság-tér 14. sz. a. megoyilt

Új arany, ezüst és ékszer műhelyemre,

hol mindennemű ékszerárak, drágakő-foglalatok és javítások leggyorabban modern kivitelben jutányos árak mellett készítek! Szives pártfogás kér

Waldmann I.

Szabadság-tér 14. sz. (Fiume-kávéház mellett) 2469

Vas- és rézbutor, sodronyágybetét gyár.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat

vas- és rézbutorokban, a legjobb kivitelben. 2974

Sodronyágybetétek vas- és lakerezzel, minden mérethben, a legerősebb kivitelben kaphatók.

Elvállalunk mindennemű javításokat és vasbutor festéseket.

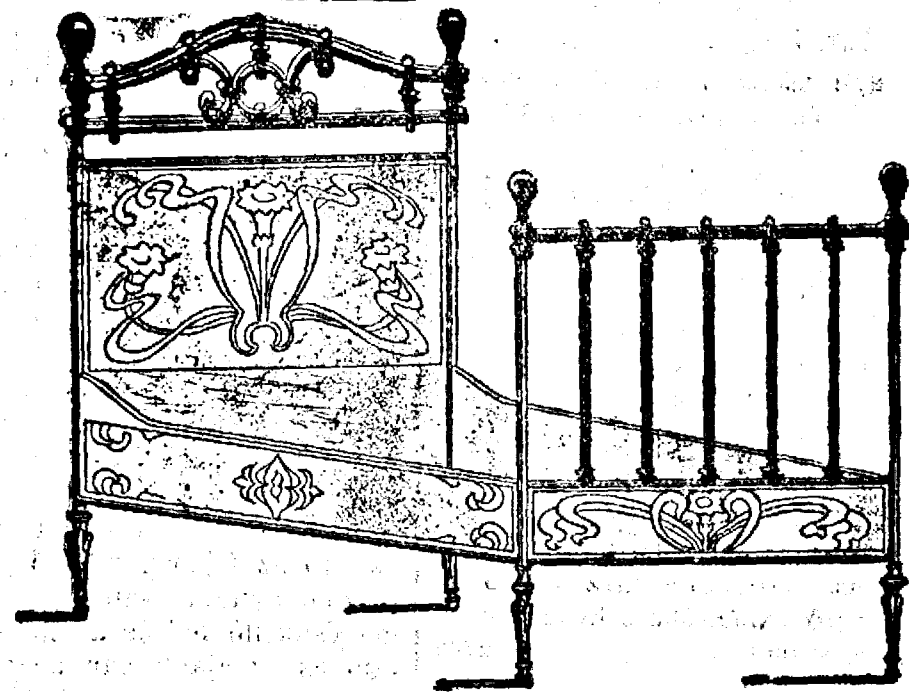
Raktár és gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14.

Telefon 428. szám.

— Arjegyzéket kívánatra díj- és bérmentesen küldünk. —

Szives megrendeléseket kér, tisztelettel

Fleischer Testvérek.

Alapítatott 1858.

Telefon szám 459.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut 11. sz., Furray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

újabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasonmú gyáraival a versenyt felvesszük.

V. gylleg tisztítunk vagy festünk mindenaemű férfi és női ruhákat, leöltöket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorszöveteket, függönyöket, blmzéseket, csipkéket, keztyüket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitünő gépekkel van újonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófehéren mossuk, bármilyen fehérneműeket, de főleg gallérokat, kézelőket, férfi ingeket stb., melyek modern fényező gépekkel fényezve teljesen új kinézetet nyernek.

A n. e. közönség eddigi pártfogását megköszönuve, kérjük további szives megbizásait.

kiváló tisztelettel

Müller J. és fia.

1591

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

PONTOS ÉS GONDOS KISZÖLÉS.

PONTOS ÉS GONDOS KISZÖLÉS.

Berár Mitru holttestét is. Mindkettőt Lupás Léna mérge vitte a másvilágra.

A bokszeji jegyző Lupás Lénát, akit a multkori letartóztatása után szabadlábra helyeztek, ma újból letartóztatta.

Fegyverkeznek a bankok.

A fiumei bankrablás után.

(Budapesti levél.)

*

A bankok helyiségeiben hihetetlen pánik tört ki a fiumei véres bankrablás hírére. A szerkesztőségeket soha jobban nem ostromolták, mint mikor az első hír kiröppent és a lázas kíváncsiság a Wertheim-szekrények mellől tört elő. Hogy él-e még az a szegény ember, akit leterített a rabló golyója, hogy mi lett a többiekkel, akiket rendes köznapi munkájukban zavartak meg a gonosztevők, ezek a kérdések izgatták az öreg bankárokat és az ifju bankfiakat egyaránt. Azóta elhantolták a meggyilkolt bankigazgatót, a kartársak példátlanul meleg rokonérzése mellett és a haramiák közül is börtönben ül már kettő s talán holnapra a harmadik is oda kerül. És most jön a védekezés, a tanulságok levonása, nehogy újra megismétlődhessék fényes nappal a példátlan merénylet.

Már az újpesti rablás után megindult a mozgalom, hogy a bankokban löszereket kell összehordani és fegyvert kell adni a banktisztviselők kezébe. Több pénzintézet okult is a borzasztó eseten és nyomban beszerezte a revolvereket. Az akció azonban korántsem lett általános, mert a bankokban még az emberélet szereteténél is türelmetlenebb a pénznek szeretete és mikor az újpesti ház lelohadt, örültek, hogy a kasszában maradtak a pisztolyokra szánt forintok. A nagy közömböséget egyebek között az is okozta, hogy vér nélkül dolgoztak a vakmerő rablók és még a kis Stern praktisi emelt feje sem hullott a porba. Akkoriban, mikor friss volt a borzalom, a hideg rázta össze még a kékhasú bankokat is a Wertheim mélyén, de alighogy a rablókat elfogták, a bankok újra büszke biztosságban érezték magukat.

Jött azonban a fiumei eset és Karlsbadban, Ostendében, Gleichenbergben és az összes többi világfürdőkön megcirógatta a borzongás a gondtalanul üdülő bankigazgatókat. Újra megindult a nagy hűhó, kezdtek csörtetni a fegyvereket és most már csakugyan hódítani kezd az általános fegyverkezés gondolata. A budapesti főkapitányság gondoskodott róla, hogy ezuttal ne vegyék tréfára a dolgot a tisztelt direktor urak. *Bizalmasan közölte az összes pénzintézetekkel, hogy a rendőrség nem vállalhat felelősséget bizonyos orosz terroristákkal szemben, akik beözönlenek a fővárosba. A terroristák ipari munkakönyvvvel jönnek, mint rendes munkások szegődnek a gyárakba és csak mikor elkövezték a bűntényeket, akkor derül ki veszedelmes voltuk. Az ő hitvallásuk az, hogy akinek több van, attól el kell venni a többet és ők nem csak szónokolnak, de revolverrel lőnek a magántulajdonra. Különösen a bankokat kultiválják, ahol fölhalmozva fekszik a pénz, mert ott szerintük legkönnyebb markolni és nehezebben állapítható meg, kit ért a károsodás. Külön moráljuk van e veszedelmes szervezet tagjainak s a saját erkölcsi felfogásukra támaszkodva a legnagyobb lelki nyugalommal, sőt bizonyos fanatizmussal hajtják végre a legrettenetesebb bűntényeket. Mikor a fiumei rendőrség kihallgatta Kisenevszkit, az egyik bankrablót, az orosz terrorista álmélkodva hallgatta, milyen borzasztó következményei lehetnek a véres merényletnek. És elmondta, hogy Oroszországban mindennaposok a bankrablások és ha statárium nincs, mindössze pár évet kapnak a tettesek.*

A fővárosi rendőrség ezekre az elrettentő adatokra alapította a bankokhoz intézett bizalmas fölhívását. A pesti bankok már fegyverkeznek is. Mindegyik tisztviselő kap egy Browningot és hozzá a töltényeket és köteles a töltött fegyvert állandóan a fiókjában, könnyen hozzáférhető helyen tartani. A székesfehérvári postarablás alkalmával Kossuth Ferenc hasonló rendeletet adott ki a postások számára. Kívánatos volna, hogy az általános fegyverkezésben a vidéki bankok is vegyenek részt, mert amikor a rablási métely föllép, ez villámgyorsan el szokott harapózni. Rendőri krónikákból derül ki ez a sajátos végzettség.

Ferenc József iskolai dolgozatai.

A király régi írásából. — Új könyv az uralkodóról.

*

Rendkívül érdekes és jellemző könyv jelent meg ma, I. Ferenc József hetvenkilencedik születésnapjára a bécsi könyvpiacra. A könyv címe *Vom Kaiser* és írója *von Eugen Baron d'Albon*, előkelő osztrák nemes, aki alapos ismerője Ferenc József életének, szokásainak és jellemének, mert maga is évtizedeken keresztül uralkodónk közvetlen közelében élt.

A történelmi érdekességű könyv kedves és eddig ismeretlen leírását adja Ferenc József életmódjának, munkálkodásának, szórakozásainak, elmondja a felség életét a Hofburgban, Schönbrunnban, Ischlben, vadászaton és a katonai gyakorlótéren; anekdotákat közöl a királyról, szóval mindenképen érdekes képét adja a monarchia uralkodójának.

Az új könyv többek között szemelvényeket közöl Ferenc Józsefnek 1843—1845. évekből való iskolai füzeteiből. A mai uralkodó akkor még tanulmányait végző főherceg volt. Bécs legelső professzorai tanították a fiatal főherceget, akiről már akkor tudott dolog volt, hogy rája száll a Habsburgok koronája. A dolgozatok érdekes képét adják a főherceg jellemének. A nyílt szemű, gyors felfogású ifju kitűnő stilizálással oldotta meg a reá bízott feladatot. Különösen érdekesek a természeti leírásai, melyekből a természet rajongó szeretete és meleg egyszerűség, kedvesség szól felénk.

Bécsi tudósítás alapján itt közöljük a király füzeteinek egyik szemelvényét, amely 1845. októberéből való:

Egy nap Velencében.

Végre megláttam Velencét, vágyaim célját és e pompás város megragadta egész lelkemet. Az élet a régi híri utcákon, csatornákon és a hajókkal telt kikötőben nagyon érdekelt és gyakran vonzott oda ablakomhoz, ahonnan igen szép kilátás nyílik a városra. Szemeim előtt terült el az egész kikötő, körülzárva a barátságos Lidótól. Láttam, amint a hajók beszaladtak a kikötőkbe; láttam az emberektől nyüzsgő Riva degli Schianovi-t, a tiszteletreméltó dogepalotától az árnyas Giardini publici-ig, a velenceiek egyedüli nyilvános kertjéig. San Giorgio és Santa Servola festői szigetei előtt emelkedtek ki a lagunák kékes vizéből. Jobbról a palotákban gazdag Canal Grande és a széles Canal del Giudecca volt látható.

Reggeli négy órakor keltett föl a tengernagy hajó füttyje és a felkelő nap első sugaraitól kicsalva, gyorsan ablakomhoz siettem. Lent már sürgölődő élet volt; zászlókat vontak fel a hajókra, mosták a fedélzetet és megkezdődött a különböző áruk ki- és becsomagolása.

A dél megint más képet mutat. Karcsu evezőjü könnyű gondolák szelik a csatornákat. Hallatszik a gondolierik kiáltása, amelylyel a szembejövőket a kitérésre figyelmeztetik, a kereskedelmi élet zaja s a lármazó játszó utcagyerekek egy-egy éles kiáltása és füttyje. Ott egy piszkos parasztnő kínál egy gyereknek sült tököt, itt egy öreg halász ajánl kis halakkal telt kosarakat.

Mikor leszáll az est, akkor bontakozik ki igazában Velence élete. Benépesülnek az összes kávéházak. Sietve jön egy csomó énekes és más művész, opera-áriákat énekelve. Nyolc óra felé az egész világ a Szent-Márk tere megy. A kőtáblákkal kirakott tér, különösen erősebb gázvilágításnál, hasonlatos egy ünnepiesen kivilágított nagyteremhez. És ehhez még az emberek tömege, egyrészt fel- és alá járva, másrészt a kávéházakban ülve és a majdnem minden este játszó katonazene, — az ember valóban azt hiszi, hogy egy vígadóban van.

Ilyen és ezekhez hasonló szemelvényeket közöl az új bécsi könyv. Érdekes dolgokat mond még el a király vadászatairól, művészszeretetéről és kiemeli, hogy I. Ferenc Józsefnek nem kis része van abban, hogy az osztrák irodalom épen az ő uralkodása alatt oly erős lendületet vett.

Csendőrszurony az uszónadrág ellen.

Indián-tánc az országuton.

I.

Uuszónadrágos Poseidon-ok.

Dunaharaszttiban — van-e, aki e helyet nem ismeri? — mozog a haraszt. A haraszt is, a Duna is. Különösen a Duna. És ennek a történetnek hősei szintén a mozgó, helyesebben a hullámzó Dunából merültek föl, megannyi egy-egy Poseidon — uszónadrágban. Igen, uszónadrágban voltak, hiszen fürödtek és uszónadrágban is maradtak, hiszen meleg volt, iszonyu meleg, tikkasztó meleg. Es mivel a forróság nem engedett, a dunaharaszti-i ifjuság sem akart engedni s úgy, ahogy voltak: uszónadrágban megindultak a faluba. Azért a faluba, mert jobbra is, balra is falu van és azért uszónadrágban, mert melegük volt. Megtörtént az első forradalmi védekezés a forróság ellen: tizenöt fiatalember uszónadrágosan mutatkozott a nyilvánosság előtt.

A dolog idáig rendben ment, az ifjuság meg uszónadrágban. Hogy a dolog hová jutott, azt majd megtudják a történet végén, az ifjuságról már most eláruljuk, hogy a falu végére jutott. Igen, a falu végére, ahol nemesak a nóta szerint van egy ház, hanem a valóságban is, de a házban, eltérően a nótatól, nem Rebeka lakik, hanem Balassa Márton minisztériumi tisztviselő a családjával. Ezelőtt a ház előtt állapodott meg az uszónadrágos menet. Tizenöt fiatal ember.

II.

Kabaré az országuton.

Azaz, hogy nem is állapodtak meg. Átalakultak indiánokká. Az egyik leguggolt a földre, a többiek meg körül táncolták. Sőt dalolva táncolták körül. Nem Pósa-versikéket énekeltek. Nem is a Fedák Sári szobalányáról szóló kuplét. Pikáns dalokat énekeltek. Egyre pikánsabbakat. Hogy is mondja a példabeszéd: Tánc közben jön meg az étvágy.

Sőt más is érkezett tánc közben. Kilépett a házból Balassa Márton. Nem hogy velük táncoljon. Sőt felszólította az ifjakat, hogy hagyják abba az indiántáncot és ne folytassák az éneklést. Meg is okolta, hogy miért. Azt mondta, hogy a házban fiatal lányok vannak, azt mondta, hogy a felesége betegen fekszik, azt mondta... De mindegy, hogy mit mondott, elég az hozzá, hogy az ifjak nem fogad-

ták el az érvelését, mire Balassa a csendőrséghez ment, hogy ott kérjen és kapjon segítséget az országuti kabaré ellen.

III.

Jön a csendőr!

A tizenöt ifju — mindegyik tagja az odaváló maffia-egyesületnek — az alatt hozzálátott a mulatozáshoz. Ami annál könnyebben volt lehetséges, mert a falu végén kurta kocsmávan, oda rug ki a Dunára. Be is kiáltottak a kocsmárosnak:

— Hé, paraszt, hozzon ki asztalt és székeket!

— Paraszt, aki mondja — szolt a kocsmáros és kihozta az asztalt is, a székeket is.

— A maffiák pedig — így nevezik őket Dunaharasziban és a környéken — bort rendelték az asztalra, bort is, sört is, limonádét is, málnaszörpöt is. De azért továbbra is szolidan viselkedtek. Az uszónadrágot le sem vetették.

Mulatozásuk közben érkezett meg a csendőrmester. Nem hogy velők mulasson. Egyenesen azért jött, kezében a karddal, hogy az uszónadrágos mulatókat távozásra szólítsa fel. A felszólítás meg is történt. A csendőr hangja recsegett, a csendőrszurony félelmesen osillogott. A dunaharaszti-i fügefalevél: az uszónadrág végre is kénytelen volt meghátrálni az egy szuronyból álló szuronyerdő előtt és a forradalmi ifjak eltávoztak. Aztán a csendőr fölírta őket azzal az azóta már meg is valósított szándékkal, hogy megteszi ellenük a följelentést a ráckevei szolgabírósnál. Közszemérem ellen való vétség miatt.

IV.

A következmények.

A hecenek azonban még a csendőri beavatkozás sem vetett véget. Az ifjak felszedték sátorfájukat — egyetlen uszónadrágból állott — és azon az uton, amelyiken jöttek, visszamentek a faluba. A falu közepébe. Ahol épen akkor a körhinta, magyarul: ringlispil működött. A verki virjogott, a ringlispil pedig forgott, mintha gépek hajtották volna, pedig svábgyerekek hajtották.

— Erre fölülünk! — indítványozta egyik maffia s a következő pillanatban már tizenöt deli ifju ült a ringlispil — uszónadrágban. Balassa Márton, aki a csendőrséget segítségül hívta, másnap az egyik maffia az ifjuság nevében provokálta.

Párbaj azonban idáig még nem támadt a dologból. Balassa Márton, aki tartalékos tiszt, bejelentette az affért az illetékes katonai hatóságnak s így becsületügyi eljárás állapítja meg, vajjon Balassának meg kell-e verekednie azért, amiért most meg akarják verekedtetni.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

— Pompéji végnapjai. Szébbet, poétikusabbat és drámaibb látványt alig képzelhetünk, mint az *Uránia* színházban most előadásra kerülő *Pompéji végnapjai* című kép. Egy vak leány megható szerepe szövődik belé a nagy katasztrófába, mely a világ egyik legszebb városát pusztította el. Szinte érthetetlen, miként tudták olyan megrázó élethűséggel visszaadni azt a borzalmas elemi csapást, melynek Pompéji áldozatul esett. Szemeink előtt sístereg a tüzes láva, feketére festi a levegőt a kórom és irtózatossá robajjal dülnek össze hatalmas, karsu márványoszlopok, maguk alá temetve a menekülőket. A fenomenális kép, valamint a paraszt-induló című éneklő mozgófénykép csütörtökön kerül utolszor bemutatásra.

791

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

HIREK.

Az ezredesné fenséges asszony.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 18.

Ez egy olyan jó sikkes cím, amilyen alá az uniformist és a Freiherr von Ompteda német író urat vállvetve szerelő egyes magyar novellairók kellemes történetet írának hadgyakorlatról, reoszegő trombitáról, megolvadó katonaszivről, amely egy marcona harcabszusz alatt dobog és elfordulna benne több gverausz és más harei kiáltás, meg egy kutyamosó, mint humor.

Szerencsére — mert néha még ez is szerencse — nem egy magyarba eltott német katonanovella rejtőzik e cím mögött, hanem egy izig-vérig német történet, csak azt illenek róla tudni, hogy a kánikula-e a szerzője, vagy pedig, úgy amint mondják, valóban II. Vilmos császár? Valószínű, hogy az igazság ott kullog valahol a két lehetőség között: a császárnak csakugyan van köze az esethez, de a feldolgozója, az irodalmi forgalomba hozója mégis csak a kánikula... Különben pedig egyszerű a történeteske nagyon és akik feltétlen kedvelői akár a német humornak, akár az ugynevezett király-idilleknek, azok jószívvel el is olvashatják. Tehát: Németországban — mint papiroson egyébként másutt is — a feleség engedelmességgel tartozik a férjnek. Ez a szokás. A trónörökösnek azonban sehogyan sem tud megbarátkozni ezzel a családi alárendeltséggel. És hogy felszabaduljon a férji autoritás nyüge alól, azért mindenféle kis csellel, intrikával, fortélyllyal rávette feleséges apósát, II. Vilmos. császárt, hogy nevezze ki őt ezredesnek, dragonyos ezredesnek, még pedig ugyanahhoz az ezredhez, amelynek keretében a trónörökös mint őrnagy szolgál. Addig-addig ravaszkodott a fenséges asszony, amíg a császár csakugyan teljesítette kívánságát és megtörtént a kinevezés, a trónörökösnek akkor öltheti magára ezredesi uniformist, amikor neki tetszik (és amikor a szorosan testhez álló zeke nincs tulságosan ellentétben a divattal). Amióta a kinevezés megtörtént, az ezredesné fenséges asszony — ez a dolog magva — vakon parancsolhat urának, mert, ha a trónörökösnek történetesen észébe jutna hogy estére elmenjen kicsit hazulról, körülnézni, mi ujság, egyszerre csak elébe toppan az ő ezredesi hitvese és szigoruan rászól az őrnagy-férjre:

— Ön elmulasztott szalutálni feljebbvalójának: nekem. Büntetésből palotaárstomra itélem.

És a trónörökös, hm, hm, engedelmesen aláveti magát. Mert Németországban a szigoru fegyelem a legfőbb ereje a hadseregnek is, a házastársaknak is.

— Aerentha külügyminiszter kinevezése. Bécsből táviratozzák: A király Aerenthal Lexa Lajos báró közös külügyminiszteret örökös grófi rangra emelte. A kinevezésről szóló legfelsőbb kézirat a hivatalos lap legközelebbi számában jelenik meg.

— A román királyné betegsége. Bukarestből táviratozzák: Erzsébet román királyné súlyosan megbetegedett. Állapota igen komoly, de nem reménytelen.

— Bánffy és Justh. Budapesti tudósítónk jelenti: Egy hírlapíró előtt Bánffy Dezső báró ma azt a kijelentést tette, hogy Justh Gyulával sem tegnap, sem azelőtt nem találkozott, sőt azt sem tudta, hogy a Ház elnöke Budapesten van és így az a hír, amely vele és Justh Gyulával kapcsolatban jelent meg, teljesen alaptalan.

— A cári pár utazása. Pétervárról táviratozzák: A cári pár szeptember 8 án Livadiába utazik, hol szeptember közepén várják a szultán látogatását. Híre jár, hogy Mohamed Ali, az elűzött perzsa sah is Livadiában fog a cárnak bemutatkozni, hogy a neki nyújtott menedékért háláját kifejezze. A volt sah előrelátólag augusztus 21-én fog volt szárnysegédének, Sapsalnak Teodosia közelében levő birtokára megérkezni. Berlinből táviratozzák: A Lokal-Anzeigernek jelentik Konstantinápolyból: A szultán tegnap írta alá azt az iradét, amelylyel a cár jachtjának és a kíséretében levő orosz hadihajóknak megengedi a Dardanellákon való átjvetelt, de csak kivételesen a cár utja alkalmából.

— A cseh orvosok tüntetése. Prágából táviratozzák: Cseh orvosi körökben agitációt indítottak, hogy a cseh orvosokat is visszatartsák a budapesti nemzetközi orvoskongresszuson való részvételtől. A cseh orvosok most elhatározták, hogy mégis küldenek képviselőket a kongresszusra, de úgy, hogy azok a tudományos ülésezeseken vegyenek részt, de minden hivatalos fogadtatástól, bankettől és ünnepegektől távol maradjanak.

— Nagymise. augusztus 20-án, Szent István napján délelőtt 9 órakor nagymise lesz a minoriták templomában.

— Változások a Csanád megyében. Csernoch János dr. megyéspüspök kinevezte a következő plébánoshelyetteseket: Szánthó Géza dr.-t Károlyfalvára, Wittner Miklóst Ujszentpéterre, Hügel Antalt Temesszentandrásra, Dévald Vilmost Nagyteremiára, Kern Ágostont Bulcsra, Pechtl Adámot Facsetre, Szabó Márton dr.-t Daruvárra, Konecsny Jánost Nyugalkamárásra, Telbisz Jánost Nagylakra, Kornauth Józsefet Weizenriedre. Nyugalomba vonultak: Glász Mihály daruvári és Klivinyi Antal varjasi plébánosok. Áthelyeztettek: Szimonics Miksa segédelkész Károlyfalváról Resicabányára, Pálffy Sándor Szentandrásról és Kindl Ede Apátfalváról Ujaradra, Felt János Ujaradról Aninára, Herdt József Anináról Bánhegyesre, Fejér Imre Bánhegyesről Apátfalvára, Fuchs Emil Gyarmatbáról Versecere, Kreuter János Daruvárról Kisiratosra, Ugi Géza Törökkanizsáról Nagykikindára, Ebert András Palotáról Törökkanizsára, Ban József Knézről Csösztelekre. Az ujonnan felszentelt lelkészek közül kineveztettek: Krivinyi József Gyarmathára, Kántor Jenő Nagyzsámra, Horray Ferenc Palotára és Jakesch Pál Knézre. Belindov Ivánt eskiklovabányai plébánosnak nevezte ki a megyés püspök.

— Elmozdított tanár. Szarvas községnek szomorú szenzációja van. A főgimnáziumnak vallástanárát, Melis Jánost, ki különben a legképzettebb és legműveltebb emberek egyike, az aradcsanádi egyházmegye törvényszéke, az egyházi alkotmány 324. §. d), g), h) pontjaiba ütköző vétségek miatt a 326. §. c) pontja alapján állásából elmozdította. Az ítélet ellen Melis János felebbezéssel él.

— Felhívás az aradi szabómesterekhez. Az aradi szabókongresszus rendező-bizottsága ez uton hívja fel az összes aradi szabómestereket, hogy holnap, csütörtökön este 7 órakor minél nagyobb számban jelenjenek meg a pályaudvaron a kereskedelemügyi miniszter ur képviselőjének, Papp Árpád miniszteri tanácsos urnak fogadtatására s egyben sziveskedjenek a Gambrinus-söresarnokban tartandó ismerkedési estélyen is lehetőleg teljes számban megjelenni.

— **Vizhiány Berlinben.** Berlinből táviratozák: A német fővárosban tegnap öt óra hosszáig vizhiány volt, amit egy scharlottenburgi fő eső elrepedése idézett elő. A vízművet el kellett zárni és így kétséges volt, hogy Berlin színházaiban este lehet-e előadásokat tartani, mert tűz esetén nem lehetett volna vízről gondoskodni. A vizhiány este 8 órakor szűnt meg.

— **Lecke a lugosi törvényszéknek.** Lapunk más helyén beszámolunk a temesvári királyi tábla egy büntetőügyi tárgyalásáról, amelynek során Gozdu Elek főügyész kemény kritikát gyakorolt egy, a lugosi törvényszéken lefolytatott vizsgálat és ennek nyomán történt ítélkezés fölött és a tábla a főügyész indítványára új vizsgálatot rendelt el. A tárgyaláson még egy másik igen érdekes dolog történt. Ugyanis a főügyész indítványára a királyi ítélőtábla elhatározta, hogy felszólítja a lugosi királyi törvényszéket, hogy hivatalos átiratait, a vádiratokat, ítéleteket stb. olyan irással írva terjessze fel, mely olvasható, vagy legrosszabb esetben tényleg olvasható. A lugosi törvényszék összes iratait ugyanis olyan irással írják, hogy amellet, hogy a szemet rontják és rendkívüli módon megerősítik, a tárgyalás rendes menetét olvashatatlanságuknál fogva akadályozzák és gátolják. A királyi tábla a főügyész indítványának eleget tett és elhatározta, hogy felszólítja a lugosi törvényszéket, miszerint hivatalos iratait a jövőben olvasható irással készítse el és terjessze fel, mert ellenkező esetben a tábla azokat vissza fogja utasítani.

— **Az agyonlőtt örvezető temetése.** Ma délután temették el Fey Károlyt, az aradi házi-erred második századának agyonlőtt örvezetőjét. A temetés teljes katonai gyászpompával ment végbe. Kivonult az egész második század és részt vettek a temetésen a törzstisztek is.

— **A menyházai kirándulás és a szabókongresszus.** Az Aradon üléselő szabókongresszus tagjai az Aradi Turista Egyesülettel együttesen társas kirándulást rendeznek Menyházára, ahol a kirándulókat ez alkalommal sok érdekes szórakozás fogja várni. A nagyvendéglőben a délután folyamán tombola lesz, a tombolában részt nem vevőket pedig kitűnő zene fogja szórakoztatni. A kirándulók több vezető kalauzálása mellett megtekintik a kilátóhelyeket és a márványbányákat s este indulnak vissza Aradra. Ugy menet, mint jövet különvonat fog a kirándulók rendelkezésére állani. A kirándulásban bárki is részt vehet, aki részvételi jegyet előre megváltja. Részvételi jegyek, melyeknek árában az oda és vissza való utazás és az ebéd ára is befoglalattatik, 6 koronáért kaphatók úgy az ipartestületen lévő kongresszusi irodában, mint Kerpel Izó könyvkereskedésében, a turista egyesületnek a Vass szállóban lévő hivatalos helyiségében és Balassa fényképésznél, a Minorita palotában. A kirándulás rendezősége felkéri a résztvenni akarókat, hogy miután a részvételi jegyek csak korlátozott számban bocsájtatnak ki, minél előbb szerezzék meg jegyeiket, mivel a rendezőség idejekorán akar gondoskodni arról, hogy a Menyházán rendezendő társasbéd kellő számú személy számára készen álljon.

— **Tifuszjárvány.** Hajduböszörményből írják: A tifusz, mely tavaly a cigányok közt pusztított és amelyet a hatóságnak végre sikerült elnyomni, most két uricsalásban lépett fel. Somossy polgármester összehívta az egészségügyi bizottságot. A fertőzött házakat szigorú zár alá vették, hogy a járvány továbbterjedését megakadályozzák. A városi orvosokat megbízták, hogy figyelmeztessék a népet az óvószabályokra. Az élelmiszereket is szigorú megfigyelés alá vették; az utcák és udvarok tisztántartását szigorúan ellenőrzik.

— **A palinka halottja.** Ószentannáról jelentik: Petykán Petruné Katona Léna régebb idő óta kinzó fésfájásban szenved. Szüneteseit cinóberes palinkával szokta enyhíteni. Ma olyan mértékűen meunysítségben ivott palinkát, hogy palinkamérgezést kapott, aminek következtében délután meghalt.

— **Névmagyarosítás.** Fröhlich Lipót polgári iskolai tanár családi nevét belügyminiszeri engedéllyel Földes-re magyarosította.

— **Eljegyzés.** Goldis Demeter berzovai áll. tanító eljegyezte özv. Preisz Adolfné Aranka nevű bájos leányát Berzováról.

— **Kell Manó cég ajánlja országos hírű ruhadiszeit.** Telefon szám 673. 131

— **Cirkuszigazgatók a magyar kultúráért.** A Willand testvérek aradi bucsuelőadásukat az Országos Magyar Iskola Egyesület javára rendezik. Ennek az előadásnak, amely méltán megérdemli a nagyközönség támogatását, érdekes története van. A Willand testvérek hosszú külföldi szereplésük után Budapesten önállósították magukat és rövid idő alatt egyik legnagyobb és legnépszerűbb cirkusszá fejlesztették vállalatukat, melyről igazán el lehet mondani, hogy magyar vállalkozás. A Willand testvérek közkedveltségüket azzal is növelték, hogy mindenkor készek voltak humánus és kulturális célok támogatására a legnagyobb áldozatokkal is meghozni. Legszebb példáját áldozatkészségüknek azonban most adták, amidőn egy igaz magyar érzéstől sugalt levélben értesítették az Országos Magyar Iskola Egyesület elnökségét, hogy abból a hálából kifolyólag, melylyel új hazájuknak tartoznak, ki akarják venni részüket a nemzeti kulturális törekvések nagyobb arányú támogatásából és e célra előadásokat fognak tartani. E törekvésük megvalósítása végett a már május hó végén megkezdett körútiukon minden nagyobb vidéki városban az „Országos Magyar Iskola Egyesület” javára rendezték bucsuelőadásukat.

— **Fénykép kiállítás.** Az Andrássy-úton Neumann ruhatelepénél kiállított új fényképek, Kossak udvari műtermének, de legkivált Komáromi J. üzletvezetőnek e szakma terén jó izlését és kiváló szaktudását dicsérik.

— **Súlyosan megbüntetett tejhamisítók.** Ma három élelmiszer uzsorás felett mondott megérdemelt súlyos ítéletet Bedő Árpád dr. kihágási bíró. A rendőrség tetten érte Nécin Szaváné és Keveresán Lukáné kisszentmiklósi tejárusítókat, amint a nyílt piacon vizet öntöttek a tej közé. A bíró 200 korona fő és 100 korona mellékbüntetésre ítélte őket. Ifju Szepesi István hamisított tej forgalomba hozatala miatt került a bíró elé, aki 200 korona fő és 100 korona mellékbüntetéssel sulytotta.

— **Elfogott tolvaj.** Megirtuk, hogy Molnár Ferenc orosbázi illetőségű rovott multu kereskedőség, aki a fiumei ügyészség fogházában volt mint vizsgálati fogoly, megszökött. Előbb azonban feltörte az ügyészség hivatalos pénztárát s onnan nagymennyiségű pénzt vitt el magával. A fiumei ügyészség a megszökött kereskedőség országos körözését elrendelte. A körözésnek meg is volt az eredménye, mert az ügyészség tolvaját a nagyváradi—kolozsvári szemlévonat egy harmadosztályú kocsiában felismerték, elfogták és a kolozsvári kir. ügyészségnek átadták.

— **Agyonrugta a ló.** Szeptén Tódor jómodu berzovai gazdálkodó kiküldte 13 éves József fiát vasárnap délután a mezőre a lovakat legeltetni, e közben elaludt s a lovak halántékra rugták. Késő este eszméletlen állapotban találták meg. Felgyógyulásához kevés a remény.

— **Francia likőrök legbiztosabb készítésére,** — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

Tetemrehívás.

A kis gyermek rejtélyes halála.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 18

A temesvári királyi ítélőtábla szüneti büntető tanácsának ma bonyolult és nagymértékben rejtélyes bűnyben kellett volna ítélkeznie, de miután még az ügy tényállása sincs tisztázva és nem lehetetlen, hogy jól elpalástolt, kiderítetlen büntényről van szó — a tábla elrendelte az egész ügy revízióját, az ügynek újból való felvételét és a vizsgálatnak újból való megindítását. Az ügyben elsőfoku ítéletet a lugosi királyi törvényszék hozott, de a vizsgálat oly lanyhán folyt, hogy most, több mint egy félév multán az egész ügyre vonatkozólag új vizsgálatot kellett elrendelni.

A tárgyaláson Szekeres János királyi ítélőtáblai bíró elnökölt. A vádhatóságot Gozdu Elek királyi főügyész képviselte.

Valeapájon ez év február hó hetedikén hirtelen meghalt Stoja Mária nyolc éves kislány. Minthogy a különben egészséges lányka halála nagyon hirtelenül, minden előbbi betegeskedés nélkül következett be, elrendelték a holttest felboncolását. A boncolás azután megállapította, hogy Stoja Mária halálát lövés által okozott belső elvérzés okozta. Ezen orvosi vélemény alapján megindult a vizsgálat, mely kiderítette, hogy a lány a halálos sebet Fekete Lajos uradalmi ispán lakásán kapta.

A vizsgálóbíró által megejtett nyomozás adatai szerint ez év február hetedikén Stoja Mária Fekete Lajos kis három éves fiával, Barnabással Feketéék lakásán játszottak, míg Fekete neje, született Koncz Ilona és cselédje, Florei Mária a konyhában foglalatoskodtak. A kis lány egyszerre a konyhába jött és az ajtóban, melyet becsukott maga után, megállott. Pár pillanat mulva lövés dördült el és a töltés a kis Stoja Mária talált. Azonnal berontottak a szobába, de csak a kis három éves fiuskát találták. A nyomozás adatai szerint tehát a három éves fiúnak kellett elsűtnie a puskát. A vizsgálat eredménye alapján az ügyészség vádat emelt Fekete Lajos és neje ellen a btkv. 290. §-ába ütköző gondatlanságból okozott emberülés miatt, mivel a töltött fegyvert a szobában nem helyezték el úgy, hogy avatatlan kezekbe ne kerülhessen.

A lugosi törvényszék előtt megtartott fő-tárgyaláson azonban úgy Fekete, mint neje azt vallották, hogy a puska töltetlenül lógott a két ágy között a falon és a töltények egy szekrény tetején állottak. E vallomás alapján a lugosi törvényszék mindkettőjüket felmentette és tényállásként elfogadta, hogy a fegyvert a két kis gyerek szedte le, töltötte meg és a három éves kis Fekete Barnabás sütötte el. Ez ítélet ellen a vádhatóság felebbezett és így került az ügy ma a temesvári tábla elé.

Gozdu Elek királyi főügyész az egész tényállást, amely szerint a lugosi törvényszék az ügyet elbirálta, lehetetlennek, a vizsgálat mostani eredményét abszurdnak tartja. Az egész tényállás nem egyéb, mint hazugságok keveréke. Kéri ezért a bizonyítás kiegészítésének és új vizsgálat megindításának az elrendelését. Szükségesnek tartja szakértők meghallgatását és a helyszíni szemle újból való elrendelését. Megállapítandó, hogy a három éves fiu a fegyvert megtölthette, tarthatta és elsűthette-e? Ha igen, kibírhajta-e egy ilyen kis gyermek a fegyver visszalökő erejét anélkül, hogy elesnék? Kéri továbbá az ajtó vastagságának, amelyen a lövés állítólag keresztülhatolt és még több, igen fontos körülmény

A kiváló bór- és kalciumos gyógytörzs

SALVATOR

Vese- és hólyagbajoknál, köcsvényél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ártárvizkeszletben vagy a Székes-Lipóti Salvator-törzs Vállalatnál Budapest, V. Ródeli-utca 6.

1912

megállapítását, mert a tényállás úgy, amint van, nem egyéb hazugságnál.

Löffler Géza dr. közbíró nem ellenzi az új vizsgálat elrendelését, de ha a tábla ennek elrendelését mellőzné, úgy kéri az elsőbíróság ítéletének helybenhagyását.

A vádlottak szintén hozzájárultak a pótvizsgálat elrendeléséhez, mivel szerintük a vizsgálat nem folyt elég eréllyel és gondossággal. Vallomásaiknak sok igen fontos részét mellőzték. Így annak idején az 6 kis fiuk határozottan állította, hogy a lövést nem ő, hanem egy elbocsátott szolgájuk, *Vojla Ákos* tette a szobából, aki az ágy alatt volt elbujva. Kéri Vojla ellen is megindítani az eljárást, mivel lehetségesnek tartják, hogy az elbocsátott szolga ellenük akart merényletet elkövetni.

A királyi ítéltábla erre rövid tanácskozás után a főügyész indítványának helyt adott, a vizsgálatot elrendelte és annak vezetésével és ellenőrzésével a tanács egyik tagját, *Wesztmayer Vidor dr.* királyi táblabíró bizta meg. Így a megindítandó új vizsgálat lesz hivatalosan kideríteni, hogy gondatlanságból elkövetett, vagy szándékos gyilkosságról van-e szó?

SPORT.

+ **Aradiak Kassán.** Az Aradi Turista Egyesület harminc tagból álló kiránduló társasága vasárnap délben érkezett Kassára. A vendégeket *Kemény Géza* ügyvezető igazgató fogadta a Kassavidéki Turistakör nevében, melynek tagjai kalauzolták a vendégeket a város látnivalóinál. Az aradiak első sorban *Rákóczy sárjához* zárandokoltak, majd megtekintették a dómot, a honvédszobrot s *Kassa régi házait*. *Varju Elemér* igazgató a látogatás alkalmából kivételképp már d. u. 2 órakor felnyitotta a muzeum ajtajait, hogy a vendégek rövidre szabott idejükben a muzeum kinésein is gyönyörködhesseken.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Hajza egy orvos ellen.** Érdekes ügyet fog tárgyalni nemsokára a szegedi esküdtbíró-ság. Előzménye ennek a bajai betegsegélyző pénztár ügye, amelyről annak idején sokat írtak a lapok. Az eset szereplője *Kuzmann Oszkár dr.* szegedi származású, fiatal orvos, aki ellen hajzárt indított a betegsegélyző igazgatósága. Egy kereskedősegekből álló választott bíróság föl is függesztette *Kuzmann dr.-t* pénztári orvosi állásától. Az országos központ azonban e határozatot hatályon kívül helyezte. Most úgy áll a dolog, hogy a bajai munkásbiztosító köteles egy tényleg nem működő orvosának egy évre visszamenőleg megfizetni 2000 korona évi járandóságát. Ezzel azonban még nincsen elintézve a kérdés. *Kuzmann dr.* ügyvédje 10,000 korona kártérítést igényel fele részére. Ha a pénztárnak ezt az összeget ki kell fizetnie — és ezt a bíróság alkalmasint meg is ítéli — akkor a pénztár menthetetlenül csődbe jut. A város kereskedő, iparos és munkás körében óriási a fölháborodás azok ellen a volt igazgatósági tagok ellen, akik ezt a csunya botrányt földézték. Valószínű, hogy a volt igazgatóság tagjait anyagi felelősségre vonják. *Kuzmann dr.* ezenkívül a bíróság elé viszi azokat is, akik a botrány alkalmával nevével országosan meghurcolták. Egyik ilyen ügyét fogja tárgyalni a szegedi esküdtbíró-ság.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, augusztus 18.

Készáru: Kínálat megfelelő, vételkedv gyenge, 10 ezer mm. alig tartott. Amerika 1/2-el magasabb.

As árak 50 kilonkénti számtava:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1910. májusra	7.16—7.17	7.15—7.16
Buza 1909. októ. erre	13.73—13.74	13.70—13.71
Buza 1910. ápr.ásra	13.89—13.90	13.78—13.89
Rozs 1909. októberre	9.84—9.85	9.81—9.82
Zab 1909. októberre	7.47—7.48	7.48—7.49

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 650.75

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kecskésalja. Jóízű levelükön jót mulattunk. De arra az elvre támaszkodva, hogy nem szoktunk polemizálni, nem adhatjuk közre soraikat.

Vederemó. Arad. Más lapokban megjelent közleményekkel nem politizálunk és így sajnálatunkra cikkét nem közölhetjük.

Több katolikus hívő. Ha aláírással ellátott levelben küldik be panaszukat, akkor közölhetjük.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Gartner Gábor utazó Budapest. — Biró Mihály utazó Budapest. — Vertán Emil gazdasz Csermő. — Gozáni Mihály artista Firenze (Olaszország). — Walterdorfer Ignác kereskedő Győr. — Dubravie Mihály utazó Fiume. — Czárán János nagybirtokos Seprős. — Drexler Antal rk. lelkész Bécs. — Haunnan Lipót utazó Bécs. — Gürtler József áldozár Besztercebánya. — Olpez Ferenc utazó Budapest. — Etzelt Rozsó utazó Budapest. — Heller Ottó Monyoró. — Henrich Géza utazó Budapest. — Marir Stenhard utazó Bécs. — Kralovanszky Kálmán intéző Seprős. — Kardos Ernő fakereskedő Budapest. — Kollich Emil utazó Budapest. — Margittai Ignác kereskedő Budapest. — Anisz Aladár színész Budapest.

Központi szálloda. Grünbaum Rasul utazó Temesvár. — Várad Ferenc dr. ügyvéd Nagybecskerek. — Stepper Manó utazó Budapest. — Deutsch Marcel tart. hadnagy Temesvár. Kapstein Zsigmond Budapest. — Schenk Jakab kereskedő Ujvidék. — Govrik János kárbeclő Budapest. — Reschöfszky Benő utazó Budapest. — Hesz Péter mérnök Temesvár. — Nagy Istvánné erdésznő Dézna. — Strausz Mór utazó Budapest.

Vass szálloda. Janesoa György k. jegyző H.-Csucs. — Benedek Adolf utazó Győr. — Antal József iparos Kisjenő. — Szántó Gyula telek könyvvezető Nagyhalmagy. — Asztalos János Perjámos.

Pannonia szálloda. Románcsik Alajos mk. pü. biztos Pankota. — Gruber Jakab utazó Petrozsény. — Simkovics Mór mészáros Nagyvárad. — Bódi József jogász Világos.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Szenzációs éneklő mozgófénykép.

Műsor 1909. augusztus 19-én, csütörtök:

1. Nagyszájú hős. Humoros. — 2. Petroleumrobbanás Párisban. Látványosság. — 3. Pall nadrágja. Kacagató. — 4. Tunis látképe. Természet után. — 5. A lámpa. Humoros. — 6. Luna asszony Lyakéke. Színes látványosság. — 7. Amerikai csikósok. Természet után. — 8. Pompeji végnapjai. Históriai dráma.

9. Paraszt induló.

A kedélyes paraszt című operettből. Zenéjét szerző Leon Fall. Nagyszerű beszélő mozgófénykép.

Előadások délután 6 órától kezdve.

As előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt * cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTÉR.*

Izr. Fiu-Internátus

Aradon

megnyilik szeptember 1-én,

mely az orth. hitközség felügyelete alatt áll.

Felvesz: benlakó, bejáró magántanulókat mérsékelt díjazás mellett.

Felvilágosítást nyújt Steiner okl. tanító, Kápolna-utca 28. 2904

Nagy választék

Lemez és vas zománcozott Főzőedények, Háztartási cikkek, Konyha felszerelések, Szőlőművelési eszközök, Mindennemű szerszámok, Gép és ipari cikkek, acél, nikkel és sárgaréz áruk

és mindennemű

Vas árukban

Kérjük szíves megbízásait, melyek gondos kiszolgálásáról és jutányos számitásáról biztosítjuk.

Kitünő tisztelettel

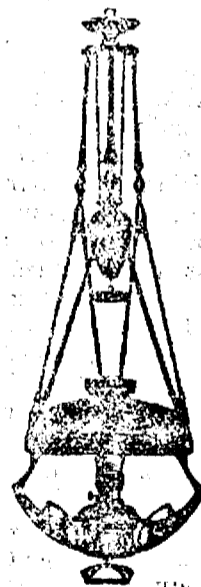
1451

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és állványok f. évi július hó elején mérsékelt áron eladók.

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legujabb és legizlésebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás 2051

figurális dísz tárgyakból. Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képkerekből

óriási választék, több mint 400 új izlése mintá van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andráscy-tér 20. szám (Fischer Elix-palota.)

Megyei és városi telefon szám 568.

Nemesfajú

görög és sárga

dinnye

kapható: 2963

Hámory Gazdaságnál

Arad, Dzak Ferenc-utca 3.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsirtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen labororiuma

ARADON.

461

Tűzifa eladás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint mindennemű és osztályu saját erdő és földbirtokomról termelt

tűzifát

szállítok Berzovai (Aradmegye) faraktáramból (waggon) vasuti kocsiraományban.

Ezenkívül ajánlom legjobb minőségű száraz, **öbberakott tűzifát Arad-óvár-tér 10. szám,** a várhid előtti volt vámháznál levő faraktáramban.

Házhoz szállítok 50 kilogrammon felüli mennyiségű felvágott és aprított tűzifát, egy métermázsa ára K. 1.60-tól K. 2-ig.

Ugyanitt kapható jó minőségű téglá is.

Arak megtudhatók és megrendelhető:

Novák Péter vaszovai földbirtokos tulajdonosnál Arad, Weitzer János-utca 19. Telefon 670. szám. (Októbertől saját házában Tekey-utca 4. szám, görög keleti püspöki palotával szemben.)

Vagy Arad, Óvár-tér 10. számú raktárában, telefon 579. szám (várja az elő Maroshid előtti volt vámház épületében.)

Novák Péter,

fakereskedő.

3034

PFÄFF

varrógépek

háztartási és ipari célokra.

★
Teljesen
zajtalan
járás.
Kedvező
fizetési
feltéte-
lek.
★

Minden
egyed-
varrógép-
ért a leg-
messzebb
menő jót-
állás.
Számatlan
elismerés
helybéli
iparosok-
tól a gép-
jóságára.

Egyedüli képviselő

Hammer Vilmos

műsor 6m 2009

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Telefon az m 96.

TÉGLA

legjobb minőségű első és másod osztályu kapható azonnali szállításra bármely mennyiségben az új vágchid mögötti téglatelepemen. 2733

Nacht Viktor

fakereskedő és téglagyáros.

Iroda: Petőfi-utca 8.
Telefon-szám 324.

21672 - 1909. szám.

Hirdetmény.

Felhívjuk a közönségnek figyelmét a földmivelésügyi miniszternek a hesszeni légy elleni védekezés tárgyában kelt következő rendeletére.

„M. kir. földmivelésügyi miniszter. 77807/VII. 1. Valamennyi törvényhatóságnak. Mivel a hesszeni légy (lecidomya destructor) megjelenése esetén az ország nagy részében meglepően jelentékeny károkat okozhat, indítatva érzem magam, hogy az aratás megkezdése alkalmából az Egyesült Államokban tapasztalt sikerek alapján újból a következőket rendeljem el:

Azon községek, illetve városok határában, hol a hesszeni légy infectió az elmúlt vagy a folyó évben nagyobb mértékben megállapított, az ugynevezett csalogató vetések teendői alkalmazásba.

Ezek abban állanak, hogy minden táblában már augusztus utolsó, vagy szeptember első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona vagy árpa ve-

tendő, mely célra a legsilányabb vetőmag is használható.

Ezek a csalogató-vetések arra valók, hogy a hesszeni legyek ezekbe rakják petéiket.

Az ilyen csalogató vetések aztán rendszeres vetés, — legkésőbb azonban a tél beállta előtt jól alászántandók, ügyelvén arra, hogy egész hosszakban tökéletesen föld alá kerüljenek és így belőlük tavasszal a légyrajok ki ne szállhassanak.

Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések lehengerzése is

Arad, 1909. július hó 16.

A városi tanács

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fia

tanulónak

3korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalba

*****

Nagymennyiségű

pléh-pánt

és
maculatura

jutányos áron

eladó.

*****

APRO HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség híján

házasúrasra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellérre, kertészre,	kulcsárra, gazdasszoyra, szaktácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.
---	--

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
---	---

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
--	--

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KOZLONY“

kis hirdetés

rovatát használja.

Megbízható,

komoly vas-, fűszer vegyeskereskedő-segédet keres Welsz János, Marosillye. 3033

Ujdonságok kölcsönzésre:

Tovote: Fräulein Grisebach, La Tour Versy: Tagebuch einer Verdorbenen, Auernkeimer: Die äugstliche Dod, Anzengru'er: Letzte Dorfänge, Zobeltitz: Senior und Junior, Glyn: Jenseits der Wirbel, Ganghofer: Die Jäger, Wildbrandt: Die glückliche frau, Wilde Oscar: An ideal husband, Marguerite Paul: La tourmente. 262

Irodai teendőkhöz jártas

tisztviselő, ki hosszabb idő óta mint könyvelő egy helybeli bornagykereskedő cégnél alkalmazásban van, állást keres. Szíves ajánlatok kéretnek „Szorgalmas“ jellege alatt a kiadóba. 3018

Szőlőcsomagoló papír,

kosár függőgyekek jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 2922

2—3 iskolás deákat

teljes ellátásra elfogadnak. Bővebbet Rákóczy-utca 9. sz. 2950

Motoros cséplőgép,

három lóerős, Mayer gyártmány, teljesen jó árban jutányos árban eladó Mencer B. Ferencnél Nagy-Halmágyon. 2956

Helybeli bornagykereskedő

cégnél 9 év óta alkalmazásban álló és az összes irodai teendőkhöz valamin az üzletszerzésben is jártas tisztviselő, állást keres. Szíves ajánlatok „Jó munkaerő“ alatt a kiadóba kéretnek. 3017

Háztulajdonosok figyelmébe!

67 ezer elsőrendű prima zsendely ezrenként is, 19 koronájával azonnal eladó Thököly-tér 5/a., Házmesternél. 3010

Modern kölcsöntárunkba

érkezett ujdonságok: Móricz Zs. Hét krajcár. Felicitas Rose: Heideschulmeister, Zobeltitz: Die Körbe des Herrn von Wildenberg, Ingusz I. Fia Arad, Andrássy-tér 16. 173

Jég

vasuti szállítást a közeli vidékre elvállalja: Jégtelep, Petőfi-utca 7/a. sz. Telefon 199. 1292

Kovaszinon eladó

egy 3. kat hold teljesen beültetett szőlő. Bővebbet Arad, Révai-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2982

Képkjárúsítás

Raktáromban felhalmozott több ezer művészi képet heliogravurált, fény, olaj és szinnyomatot valamin a most alkalmi vétel folytán birtokomba jutott **művészi rézmetszeteket** mélyen leszállított áron **kiárusítom. Bloch H** papirkereskedése Arad, Andrássy-tér Salac-u. sarok. 1215

Telefon 633.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló.

Vörösmarthy-utca 3.

A leggyorsabbtól a legdizsesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1371

Évad-ujdonságok!

Havasai óriásrak ma érkezett Erdélyből!

Ideai csemege-zölök, finom zamatos.

Turkesztán dnyék eredeti, finom fajtákban!

Paprikás szalámi Záray-féle különlegesség! 2997

Egyéb hus és halkonzervek, sajtok, cukorkák, finom gyümölcsök, **husárak, inyes fajták**, házi szükségletre, nyaralásra, kirándulásra, vadászatra, társas összejövetelekre, családi ünnepekre nagy választékban s kiváló minőségben kaphatók

Záray Géza

delikatesz kereskedésében.

Diamant Jenő

épület- és diszmű-bádogos.

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fluska-lával szemben.)

9561—1909. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757-403/1884. számú szabályrendelet 5. § a értelmében felhívom a ház- és telek tulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az asphalt burkolattal ellátott gyalogutat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra között meglocsolni, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alapján szigoruan büntettetni fognak. Arad, 1909. évi május hó 5-én.

Sarlot,
főkapitány.

A világ

legtökéletesebb

szépitő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet el szeplőt, májfoltot, bibíreset, bőrvörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az elegáns hölgyközönségnek kedvencz szépitőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitőszerek közül az első díjat nyerte el. (Dizsoklevél a nagy aranyérmekkel.)

Ára egy tégelynek 1 korona. — Dupla nagyságu tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; a bevásárlásoknál csakis Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél: 191

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrássy-tér 22., megyeházzal szemben, továbbá minden gyógyszerár, illatszertár és drogeriában.

Pichler Sándor

papiros-, írószere- és

üzleti-könyv raktára,

iroda berendezési váll

alata és könyvkeres-

kedése

ARAD,

Szabadság-tér 1. Telefon 308.

Van szerencsém a t. közönséggel tudatni, hogy teljesen felszerelt papiros-, írószere- és üzleti-könyv raktáromat könyvkereskedéssel bővítettem ki es a közeli iskolaidényre, valamin zsidó ünnepekre

az összes tankönyvek és ünnepi imakönyvek

kaphatók lesznek. — Tanszereket, u. m.: rajztömböket, az előirt füzeteket, rajzeszközöket, festéket, ecsetet, rajzpapírost, vonalzót, stb. stb. a jövőben is a legjutányosabban fogom árusítani. — Ujabb vállalkozásomhoz a t. közönség becses pártfogását kérve,

2781

teljes tisztelettel Pichler Sándor.